

PARUOŠTAS LITUANISTIKOS INSTITUTO STATUTAS

Pasirėmus anketos kelių surinktomis įvairių lituanistų nuomonėmis ir pasiūlymais, jau yra paruoštas Lituanistikos Instituto statutas.

Visa Lituanistikos Instituto veikla, jo darbas ir palaikymas remsis pirmiausia jo nariais, kurie bus dviejų rūšių: mokslinės ir ūkinės srities. Pirmiesiems teks mokslinis darbas, o antrieiems instituto lėšų telkimas, jų valdymas bei priežiūra.

Ūkinės instituto srities nariai vadinami nariais rėmėjais. Jais gali tapti asmenys, draugijos, bendruomenės bei panašūs jungtiniai, paaugūję Lituanistikos Instituto išdui ne mažiau kaip \$100 per metus. Be to, dar į narius rėmėjus numatytas ALT ir PLB atstovai.

Pabrėžti bendrajam tikslui, kuriam galų gale tarnauja tiek moksliniai instituto nariai, tiek nariai rėmėjai, statute pasakyta, kad abeji renka Lituanistikos Instituto prezidentą (iš tikrųjų narių tarpo).

Visus bendruosius mokslinius instituto reikalus sprendžia Lituanistikos Instituto taryba, kuri sudaro instituto tikrieji nariai, o atskirų skyrių (kaip lietuvių kalbos, tautotyros, istorijos) — skyrių tarybos, į kurias įeina visi atskirų skyrių tikrieji nariai. Instituto prieškai stovi jo prezidentas, o skyriams vadovauja atskirų skyrių vedėjai, jų tarybų renkami iš kiekvieno skyriaus tikrųjų narių tarpo.

BALFO NUTARIMAI

BALFo direktoriai savo posėdyje, įvykusiame spalio 13 d., nutarė pagrindinai įgyti pirmininko, vicepirmininko, išdinko ir paskirų direktorių pranešimų iš kolonijų, paaiškėjimai, kad veikimas nėra pakankamai gyvas. Nurodo, kad iš dabar veikiančių 138 skyrių sistemingai nario mokestį tesumoka vos 31

Gyvų diskusijų buvo sukėlusį tremtinių šelpimo problema. Nutarta Vokietijoje esantiems teikti ne tik duoną, bet ir pastogę, kaip tai buvo užprotokoluota. Turint galvoje, kad šelpiniesiems yra naudinga įgyti kokią nors pastogę, kurioje tenai būtų visi jų veikla, nutarta daryti pastangų nupirkti kokią nors nuosavybę — ūkį ar namus.

Bene gyviausių diskusijų sukėlė J. Valaicio, buv. Vokietijoje BALFo direktoriaus klausimas. Kaip žinia, jo buvimo laikui pasibaigus, taupymo sumetimais, jį direktoriai atšaukė iš Vokietijos. Šiuo metu, jis, baigęs savo atostogas, vėl yra sugrįžęs prie savo darbo. Direktoriai nutarė ir toliau J. Valaitį palikti BALF tarnyboje, pavesdami jam rūpintis sustiprinti BALF veiklą Amerikoje. Šiuo metu jis yra visoje Amerikoje vykstančio BALF vjaus vedėjas. Netrukus jis turės pradėti savo veiklą kolonijose, stengdamasis pagyvinti jau veikiančių BALF skyrių veiklą.

Pirmasis meno vakaras Brooklynje po vasaros pertraukos įvyksta lapkričio 25 d. Alliance Hall. Jau pakviesta ir yra sutikę jame dalyvauti brooklyniečiai rašytojai. Šio vakaro pelnas skiriamas Vokietijoje esančiai lietuvi R. Jonaitytei padėti. Ta mergaitė Vokietijoje karė metu yra tapusi invalide. Ji girdi, bet negali kalbėti. Kadangi šiuo metu Vokietijoje jau yra įsteigti paprašios rūšies ligoninės vaikams mokyklų, kuriose jie išmokomi kalbėti, Brooklyniečiai nutarė paripinti lėšų jos mokslui. Pradžiai BALF yra pasiuntęs 150 dol. Dar reikia apie

Iš pavergtos Lietuvos

— Ar tebevežami mūsų tautiečiai į Sibirą?

— Kur nebus vežami! Nors tokių masinių trėmimų, kaip kad seniau, jau nėra. Dabar stengiamasi veikti slapčiau, tyliau. Masiniai vežimai ypač plačios apimties buvo 1948-49 metais. Jie buvo vykdomi visoje Lietuvoje ir truko ne vieną dieną. Iš išvežtųjų Sov. Sąjungoje, neturėdamos kitos išeities, yra viena kita lietuvių ištėkėjusi už ruso ar komunisto. Mat, reikėjo pasirinkti arba mirtis iš bado, arba tokios vedybos. Su išvežtais galima susirašinėti, galima ir maisto siuntinuką jiems iki 8

300 dol., kuriuos ir norima per tą vakarą surinkti.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės iškilmingas įkūrimo akts įvyksta New York'e lapkričio 18 d. Iškilmes ruošti pavesta New Yorko lietuvių sudarytam komitetui iš keturių ALTA įeinančių organizacijų ir specialiai pririnktų asmenų.

Statler viešbučio patalpose susirinkę visos Amerikos lietuvių organizacijų atstovai pasirašys Amerikos Lietuvių Bendruomenės įsteigimo aktą. Iškilmėse dalyvaus visos Laikinis Organizavimo Komitetas, Lietuvos Valtstybės diplomatiniai atstovai prie JAV valdžios ir lietuviškų organizacijų atstovai. Kviečiama gausiai dalyvauti ir lietuviškoji visuomenė iš New Yorko ir artimųjų apylinkių.

IŠEJO GABJOS ŽURNALAS

Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje "Gabija" Brooklynje savo dvejų metų veiklos sukakties proga išleido Stepo Zobarsko suredaguotą pirmą literatūros žurnalo "Gabija" numerį. Dalyvaujant artimiesiems to žurnalo ir pačio Spaudos Centro bendradarbiams, pereitą šeštadienį įvyko jaukus dvejų metų paminėjimas.

"Gabija", kuri savo įsikūrimo pradžioje buvo pasiryžusi lietuviška spauda aprūpinti Amerikos lietuvius, šiuo metu savo veiklą yra išplėtusi taip, kad ji jais aprūpina viso pasaulio lietuvius. Paskutiniu metu lietuviškomis knygomis "Gabija" aprūpino ir keliolika Amerikos viešųjų bei universitetų bibliotekų. Bostono, Clevelando, New Yorko, Pensilvanijos ir kitų miestų universitetams neseniai buvo atlikti didesni užsakymai. Ir garsioji CARE organizacija jau kelis kartus yra kreipusis, ypač domėdamasi žodynais.

Be spaudos platinto, ir pati "Gabija" leidžia knygas prie jos įsikūrusio Knygos Bičiulių Klubo nariams prenumeratos būdu. Jau išleistas dvi pirmosios knygų: J. Kruminio "Naktis viršum širdies" ir J. Savickio "Raudoni Batukai". Dar šį mėnesį išeina Nėlės Mazalaitės "Mėnuo, vadinamas medaus", sekantis bus J. Jankaus romanas "Paklydę paukščiai".

Jos leidžiamas ir St. Zobarsko redaguojamas žurnalas "Gabija" ketina išeiti keturis kartus per metus ir numatęs apjungti visus lietuvių rašytojus.

kg. svorio pasiūsti, bet tad nepigiai atsieina.

Daug išvežta į Krasnojarką, Irkucką, Kazachstaną. Paskiausiai (1949-50 m.) vežė "laisvu noru" vykstančius iš badaujančios Lietuvos kurti Sov. Sąjungoje kolchozų". Paprastai tie ešeloniai ejo į Kazachstaną. Tačiau šį kartą už Minsko atkalę langus, duris, leido vandens pasiimti. Ir visi jie buvo rusams, gudams ir kitiems pakeliui sutinkantiems "plačiosios tėvynės" gyventojams demonstruoti, kad mi kaip "darbo savanoriai", bet ne tremtiniai. Išvežtieji daugiausia turi dirbti prie miško darbų, upių, uostų kolchozuose. Prie Volgos Kuibysėvo elektros jėgainių ir kanalų dirba daugiausia kaliniai. Dėl tų išvežimų dar ir dabar rasi ištisus ruožus, kur buv. ūkininkų sodybos apie tokius šiaulius, Gustonis ir kitur stovi tuščios, langai, durys apkaltos lentomis. Laukai apžėlę usnimis, lyg apie kokį Leniną, kur taip pat ištisais plotais pro traukinio langus matysit tik karklus, žoles, usnis.

Sibire gyvenimo sąlygos sunkiausios, to rodos, nė aiskinti nereikia. Pieno litras kaštuoja 5 rublius, bet ir to paties reikalo ir sunkiai tegausi. Ypač sunkūs gyvenimas tie, kurie su mažais vaikais. Nors tiek dabar geriau, kad paprastai šeimų jau nebeskiria, kaip kad seniau, per pirmuosius vežimus.

Pirmiausia duodama laiko "žemliankai" pasistatyti, kurį šiaip taip "subudavojama" iš žemės, medžių luobų, velėnų, o paskiau — skiriamai ir darbus. Kai kur vandenį tenka gabentis net už 15-18 km., o ir to paties negauna kiek reikiant. Todėl išvežtieji dėl tokių baisių gyvenimo sąlygų, visiškai išsekę, krinta kaip mušės. Tarp kitų patys, gaunamų iš išvežtųjų į Sibirą, būdingas ir tas, kuriuo maldaujama nupirkti ir atsiųsti laisvą reikalingos brezentinės medžiagos, kuri padėtų apsiginti nuo uodų. Tie laišakai yra labai liūdni. Kad ir kaip keista, bet reikia tiesa sakyti, jog ir Sibire, kaip ir visoje Sov. Lietuvoje, kur skelbiama, kad esanti darbo žmonių valdžia, daugiausia vargti ir nukęsti turi kaip tik darbininkai. Mat, ūkininkai ir išvežami dar vis turi ar šiltesnį drabužį, ar maisto šokią tokią atsargą iš seniau susidėję, nes išvežimams daugumas jau iš anksto pasiruošė.

— Kokie yra Lietuvoje judėjimo suvaržymai?

— Yra ir tiesioginių suvaržymų, ir netiesioginių. Buvusios po karo trys zonos dabar jau panaikintos, bet į pajūrio ir pasienio zoną, lygiai, kaip ir į jmonę ar fabriką be spec. leidimo pašalietis neįeis. Paprastai žmonės vis prie ko nors priręstų, tuos, bolševikiškai tarant — "prirtvirtinti" prie kol. ūkio, fabriko, jmonės ir t.t. Jei nori pasitraukti iš vietovės, kur esi tokiu būdu prirtvirtintas", be atleidimo dar reikia gauti spec. dokumentus, kad nebūtų pakliū bėdos per visokias darbo ir saugumo kontroles.

Dirbantieji ir šiaip neturi kada važinėti. Išskyrus pajūrį ir pasienio zoną, šiaip oficialaus leidimo važinėti nereikia. Jei

"Palikti, kaip buvo" — tai nutarimas, ligšiol buvęs populiarius SLA seimuose, kada susiduriama su painiais klausimais. Dabar tuo pavyzdžiu pasekė ir Vlikas.

Pranešama, kad po ilgų ginčų, prasidėjusių pereiną šeštadienį, pagarsėjusio susitarimo tvirtinimo klausimas atidėtas neribotam laikui. Vadinasi, viskas pasilieka, kaip buvo.

Šiuos pasitarimus Vlikas savo sumanymu pradėjo, juose buvo šio to pasiekta, bet pats Vlikas visa tai ir nuramino. Tiesa, aiškiai nepasisakė numarinas, bet tokių klausimų atidėjimas neribotam laikui iš esmės yra tas pats, kaip ir numarinimas.

Didelių pasikeitimų dėl to, žinoma, nesusidaro. Ir Lietuvos diplomatinės atstovybės veikls, kaip iki šiol veikė, ir Vlikas taip pat, vieni ir kiti, žinoma, stengtis ką tik galėdami, daryti gerai, bet be aiškaus sutarimo, be abejo ir toliau tai šen tai ten vis pasirodys, kad viena ranka ką nors vienaip, kita kitaip padarė, dėl to ir vėl atsiras išmetinėjimų, susirašinėjimų, gal net priekaištavimų ir t.t.

Ar numarinamas susitarimą geriau suderintai veikti Vlikas pakels savo autoritetą, tą, turbūt, parodydys nelabai tolima ateitis.

Tos grupės, kurios prie to prisidė, griežtai reikalauja "iš-

laikyti slaptumą". Vadinasi, siekia, kad atsakomybė už tai, kas padaryta, būtų dedama visam Vlikui, nors yra žinoma ir saivaimė suprantama, kad visos Vlike atstovaujamos grupės yra už šitokį Vliko "autoriteto saugojimą". Mums atrodo, kad, jeigu Vlikas yra reikalingas bent šioje geležinės uždangos pusėje esančios lietuvių visuomenės palankios nuomonės, tai turėtų prieš visuomenę būti atviresnis ir atvirai pasirodyti, kas ir kodėl kokius nusistatymus gina. Bet, tiesą pasakius, tai yra tik oficiali paslaptis, nes, bent jau šio susitarimo klausimu, vistiek daugumas yra pakankamai savo liniją parodę.

KELIOS NAUJENOS esamiems ir būsimiems Dirvos skaitytojams

Kitos savaitės Dirva išeis su naujiena, kuri bus ypatingai įdomi tiems skaitytojams, kurių šeimos yra priaugusios jaunimo. Būtent, nuo to numerio kas mėnuo prie Dirvos bus priedamas atskiras 16 puslapių (keturis kart mažesnis, kaip Dirvos puslapis) priedas priaugiančiam jaunimui, vardu "Tėviškėlė". Priedas bus gausiai iliustruotas, redaguojamas Vlado Vijeikio.

Ryšių su tuo, šiame numeryje esamas "Jaunosios Kartos", skyrius yra paskutinis. Tiesa, "Tėviškėlė" bus visai kitokio pobūdžio priedas, daugiau taikomas jaunesniajam "atžalynui". Vyresnįjį jaunimą kviečiame jam rūpimais klausimais reikšintis bendruose Dirvos puslapiuose, bent tol, kol nepribręs galimybės suorganizuoti jaunimo pageidaujama specialų leidinį. O tai pareis žymia dalimi nuo paties jaunimo pasiryžimo ir tuo reikalu domėjimosi. Dirvos redakcija ta proga nuosirdžiai dėkoja "J. K." skyriaus redaktoriui Aldonai Augustinavičenei už rūpestingą ir gana nedėkingą darbą per dvejus metus parengiant "J. K." turinį.

Dirvos talka

Iki spalio 16 d. Dirvos talka davė 171 naują skaitytoją. Jie sudaro 524 taškus.

Atskiri talkininkai turi taškų: Taškai
1. Paplėnas J., Chicago 129
2. Astrauskas S., Worcester 88
3. Česonis A., Baltimore 24
4. Saladzius Pr., Rochester 20
5. Švarcas P., Collinsville 16
6. Lukošiusas P., Australija 12

Visi kiti talkininkai turi po mažiau taškų.

Ir iki šio laiko beveik neatsiliepią talkininkai iš Brooklyn, Bostono, Detroito, Philadelphia ir kitų lietuvių kolonijų.

"J. K." redaktorė A. Augustinavičienė šia proga iš savo pusės dėkoja visiems, kurie savo bendradarbiavimu jai tame darbe talkininkavo.

Ateinančiais metais, nuo sausio mėnesio, Dirva numato šalia "Tėviškėlės" duoti dar ir kitą tokios pačios apimties priedą, skirtą grynai kultūriniam lietuvių gyvenimui. Šiuo metu tariamasi dėl jo redagavimo ir kitų su tuo susijusių klausimų. Tuo būdu, nuo sausio mėnesio Dirva kas mėnuo duos po du priedus, kurių abiejų apimtis atitiks vieno Dirvos numerio apimtį. Kitaip sakant, maždaug kas 4 Dirvos numeriai neš su savim dar vieną pilną Dirvos laidą, tik kitokio (tikimės, ypatingai įdomaus) turinio.

Dėl to ir Dirvos kaina ateinančiais metais, pradedant nuo 1952 m. sausio 1 dienos bus penki doleriai metams (už 1 dolerį 10 numerių su atitinkamais priedais).

Riausės Egipte

Egipte kilo riaušės prieš anglų įgulą prie Sueso kanalo. Pranešama, kad susirėmimuose žuvo apie 17 žmonių. Anglai ir egiptiečiai traukia į susirėmimų vietą daugiau kariuomenės.

Tuo pačiu metu Pakistane viešo susirinkimo metu nuž-

"LIETUVIŲ ARCHYVAS" LEIDŽIAMAS KNYGOMIS

Ilgoką laiką "Dirvoje" tęsiniais ejęs Lietuvos istorijos metraštis "Lietuvių Archyvas" (apimtas bolševizmo, nacionalizmo ir tremties metų) bus spausdinamas knygomis.

"Dirvoje" beveik išimtinai skelbta dar iš Vilniaus mano į Ameriką atgabentoji medžiaga. Dabar bus spausdinami nauji dokumentiniai darbai.

Numatyta išleisti 3 tomai "Lietuvių Archyvo".

Jonas Leonas, "Lietuvių Archyvo" redaktorius

Korėjoje lyg ir artėjama prie paliaubų derybų atnaujinimo, tačiau kinai vėl apkaltino sąjungininkus, kad jų lėktuvai įsibrovę į neutralią zoną.

Sprausminių lėktuvų kovoje per 20 minučių buvo nukauti 5 rusiški lėktuvai ir net keliolika sužalota. Nei vienas sąjungininkų lėktuvas nenukentėjo.

TAFTAS APSISPRENDE

Senatorius Taftas paskelbė, kad jis kandidatuos respublikonų nominacijoje į prezidentus. Ir pareiškė, kad jeigu būsiąs nominuotas, tai neabejojęs, kad būsiąs ir išrinktas.

S.L.A. PRIEŠ BENDRUOMENES ORGANIZACIJĄ?

Sandara praneša, kad SLA vadovybė nutarusi nesutikti įeiti į Amerikos Lietuvių Bendruomenės organizaciją ir davusi instrukciją savo atstovams Amerikos Lietuvių Taryboje taip pasisakyti.

Tėvynė, SLA organas, tuo tarpu tokio nutarimo nepaskelbė: pastarųjų vadovybės posėdžių nutarimai būsią paskelbti, skelbiant išišai protokolą.

Pereitame ALT suvažiavime buvo priimtas nutarimas bendruomeninio organizavimosi problemą spresti, atitinkamai plečiant ALT organizacinę sistemą. Tada už toki nutarimą pasisakė visi, neįskiriant ir SLA atstovų. Nutarime buvo taip pasakyta:

"ALT metinis suvažiavimas reiškia pasigėrėjimą Vliko pastangomis apjungti viso pasaulio lietuvius į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę didiesiems lietuvių tautos uždaviniam vykdyti — Lietuvai laisvę iškovoti ir tautos gyvybei išlaikyti, — ir todėl nutaria plėsti Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą, kad ji apimtų kaip galima didesnę sąmoningų Amerikos lietuvių skaičių ir šiuo tikslu paveda ALT Vykdomajam Komitetui sudaryti:

1. Veiklos plėtimo ir planavimo komisiją;
2. Kultūros reikalams komisiją;
4. Tautinio Solidarumo Mokesčių įvedimo ir išrinkimo sistematą.

Šio suvažiavimo P. L. Bendruomenės komisijos paruoštą ir jam referuotą medžiagą perdutė PLB Studijų Komisijai, įpareigojant ją užbaigti savo darbą iki 1951 m. sausio 15 dienos, ir prašyti ALT-bą sudarančias grupes ratifikuoti Komisijos rekomendacijas iki 1951 m. vasario 16 dienos."

Nei ALT Vykdomasis Komitetas, nei jo sudarytoji PLB Studijų komisija šios rezoliucijos neįvykdė.

Tiesa, studijų komisija parengusi projektą, kuris tuo tarpu nedaug kam žinomas. ALT pirmininkas net, kaip sakoma, "parodė žalią šviesą" praktiskam bendruomeninės organizacijos kūrimui. Rytinėse kolonijose, berods, rengiamas net tokios organizacijos "kartinio akmens šventinimas".

Iš Sandaros pranešimo neaišku, ar SLA pasisako iš viso prieš tai, dėl ko prieš metus buvo "pareikštas pasigėrėjimas", ar tik prieš to klausimo sprendimo būdą, kuris daugumai tebėra miglose.

Šiaip ar taip, ALT suvažiavimas PLB organizavimo idėją pavadino pasigėrėtinomis Vliko pastangomis. ALT pirmininkas su sekretorium neseniai per savo garsią telegramą užsirekomendavo, kaip "Vliko autoriteto gynėjai". Bet bendruomeninio organizavimosi ir solidarumo mokesčio klausimo ligšiolinis marlinimas (arba, kaip kas sako, "marinavojimas") anų gražų žodžių visiškai nepatvirtina...

BROOKLYNIEČIAI LANKESI WATERBURY

Waterbury, Conn., vykusiame ALTS veikėjų pasitarime dalyvauti iš Brooklyn buvo deleguoti J. Ginkus, Pr. Narvydas, J. Baršauskas, A. Sodaitis ir J. Valakas.

Dramos aktorius Vitalis Žukauskas pereitą sekmadienį dalyvavo Lindeno lietuvių dramos mėgėjų vaidinime, padėdamas jiems savo patarimais. Buvo statoma A. Gustaičio "Šilkiniai paukščiai".

Lithuanian Weekly, published by Ohio Lithuanian Publishing Company, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Phone: ENdicott 1-4486. Issued in Cleveland every Thursday. Editors: Vincas Rastenis, Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription per year in advance: in the United States — \$4.00 in Canada — \$4.50, elsewhere — \$5.50.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Iš-eina kiekvieną ketvirtadienį. Redakto-riai: V. Rastenis, B. Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Cle-velande pagal 1879 m. kovo 3 dienos įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungtinėse Amerikos Valstybėse — \$4.00, Kanadoje — \$4.50, kitur — \$5.50.

KAS ir KUR

• Lietuvos atstovas Brazilijoje Dr. Frikas Meieris dalyvavo pirmajame Brazilijos tautosakos darbuotojų suvažiavime.

• Bolivijoje ruošiamą dailininko Jono Rimšos monografiją ispanų ir anglų kalbomis. Monografijoje bus 12 spalvuočių darbų reprodukcijų.

• Brazilijoje, portugalų kalba, išleista 28 psl. iliustruota knygelė "Lituanian". Ją redagavo Petras Babickas, o išleido Dr. Frikas Meieris. Knygelėje eilė nuotraukų iš Lietuvos miestų ir kaimo buities.

• Spaudoje pasirodė žinių, kad rusai Albanijoje ruošia stiprią povandeninių laivų bazę. Statybos darbus vykdo daug iš Pabaltijo kraštų prievarta atvestų darbininkų.

• A. J. Kiaulėnas, Anglijoje, parašė 6 paveikslų dramą "Milžinai", vaizduojančią partizanų veiklą Lietuvoje. Ją suvaidino Anglijos lietuvių meno sambūris.

• Vokiečiai smarkiai pradėjo pulti Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininką Ardoną Simonaitį. Jis, kaip kalbės 4 metus Vokie-

tijos koncentracijos stovyklose, iš skriaudų atlyginimo įstaigos gaudavo pašalpą. Dabar ta pašalpa, vokiečiams iš Klaipėdos krašto nuolat skundžiant, su-
laikyta.

• Žiniomis iš Lietuvos Mažosios Lietuvos veikėjai: Dr. Trukanas, Boschertai, mokytojas Užpurvis ir kiti ištremti į Sibirą.

• Šveicarijoje Zuericho politechnikumą baigė Tomas Pečiulionis ir gavo inžinieriaus diplomą. Dirba tame pat politechnikume.

• Pasirodė Technikos darbuotojų leidžiamas šeštasis "Technikos žodžio" numeris. Laikraštėlis nedidelis, bet sutalpina labai daug technikos pasaulio naujienų ir žinių iš lietuvių inžinierių veiklos. Užsakyti galima: K. Bertulis, 1616 So. Christiana Ave., Chicago 23, Ill. Metams 2 dol.

• Eduardas Vitkus, studijuojas architektūrą Illinois universitete, New Yorko Beaux Arts Institute of Design gavo trečią premiją už žemės ūkio trobesių projektą. Į šį institutą projektai siunčiami iš visų universitetų ir skiriama tik 5 premijos. E. Vit-

Pro mano akinius

Pazvelgus į amerikines spaudos veidą

— Penki miršta lėktuvo ne-laimėje.
— Yankees nugalė Giants New Yorko stadione.
— Vieno svoro kūdikis — mažiausias istorijoje.

Tai yra amerikinio dienraščio pirmojo puslapio riebaus šrifto antraštės. Jos rodo, kad šio krašto spauda skiriasi nuo europinės visų pirma — noru sensacijos forma patraukti skaitytoją. Laikraštis, šiame krašte pirmą kartą pasirodęs tik 1704 m., daugiau kaip kitur atvaizduoja gyventojų nuotaikas, parodo jų dmesį traukiančius dalykus, pa-
rodo jų silpnynes ir pomėgius. Todėl amerikiečių spauda mums įdomi daugiau požiūriu. Ji ne tik įgalina iš pirmų šaltinių pažinti amerikinio gyvenimo dvasią, bet ir anglų kalbos pakan-kamai dar neapvaldžiusiam tei-kia galimybių tą kalbą, (ne gry-nąją anglų, bet daugiau į laisvę palinkusią šnekamąją kalbą, vad. slang) stebėti visose jos atmainose.

Netenka slėpti, kad toji pau-da bus mums ir svetima, kai ku-

kaus laimėjimas yra reikšmin-gas.

• Melbourne, Australijoje, mo-kytojas A. Krausas įsteigė liti-uaninę sekmadienio mokyklą.

• Melbourne, Australijoje, gy-vena šie lietuviai dailininkai: A. Vaičaitis, Uosis, T. Zikaras, Si-mankevičius ir G. Firinauskienė.

• Šokėja Birutė Vaitkūnaitė Montrealyje, Kanadoje, atidarė ritminės mankštos kursų mer-gaitėms ir moterims.

ria savo medžiaga mūsų lygio skaitytojui tiesiog neįkandama. Bet tai ir suprantama — kito-kios gyvenimo sąlygos, skirtin-gas ir savitas gyventojų būdas bei jo pažiūros į vidaus ir užsie-nio įvykius, turėjo išugdyti ir kitokią spaudą. Belieka tik ją sekti, įsisąmoninant, kad gyve-ni ne Europos kontinente ir kad šiame krašte lėktuvo sudūžimas, gimę ketvirtukai ar garsios Hol-lywoodo žvaigždės skrymasis daugiau sukelia dėmesio, kaip prancūzų vyriausybės krizė, Sta-
lino koks pareiškimas ar didvy-riška kario mirtis Korėjoje.

Spauda JAV-se tiek išaugo ir tiek įsigalėjo gyventojų sluogs-niuose, kad galima kalbėti apie jos daromą įtaką ir skaitytojų galvosenai ir valdžios politikai. Šiuo metu Amerikoje išeina apie 13,000 laikraščių, jų tarpe per 1,500 dienraščių ir 11,000 sa-
vaitraščių. Kasdien išplatinama daugiau kaip 40 mil. dienraščių egz. ir sekmadienis per 13 mil. egz. laikraščių. Kai kurių dien-raščių tiražas (N.Y. Daily News) per dieną siekia net 4 mil. egz. Vienas trečdalis visų skaitytojų skaito šešių bendrovių — sindi-katų (Hearst, Scripps-Howard) leidžiamus laikraščius. Visa tai reiškia, kad spauda čia yra vir-tusi galingu ir įtakingu įrankiu.

Ji gali padaryti daug naudos, bet ir atnešti nemaža žalos. Reikia pastebėti, kad vis dėlto amerik-nė spauda kreipia daug dėmesio ir kelia ankštį daug visuomenės neregovių — neteisės reiški-nius valdžios sluogsniuose, ko-rupcijos, papirkimų veiksmus, lošėjų bei sukčių daromą žalą kraštui.

Pakanka čia nurodyti Cleve-land Press pavyzdį — ji nuolat veda griežtą kovą prieš šio mies-to policijoje pasireiškusias blo-gybes ir skandalus — papirki-mus, policininkų plėšikavimą ir pan., iškelia negeroves įvairiose ligoninėse ir t.t.

Iš kitos vėl pusės, pataikau-dama gyventojų skoniui ir jų žemesiems polinkiams, toji spauda per daug ryškiai ir tie-siog rėžiančiai iškelia krimina-linio pasaulio kroniką, jos vaiz-dus ir nuotaikas. Užpuolimų aprašymai, žmogudysčių, lavonų vaizdai, dingusių vaikų įjėsko-jimo ilgiausi aprašymai, vagys-tės, seksualinių iškrėpelių nusi-kaltimai — visa tai mirguliuoja pirmuose net ir pačių rimtųjų dien-raščių puslapiuose. Šalia to nemažiau vietos skiriama katas-trofoms ir intymiesiems įvairių garsenybių nuotykiams pavaiz-duoti. Tai taip pat pastangos ty skaitytojų daugiau primedžioti — priešingu atveju, spauda ga-li jų daug netekti. Kad tuo būdu smukdomas tų skaitytojų ne tik moralinis, bet ir kultūrinis lygis, į tai niekas nekreipia dėmesio.

Ne tik sensacijomis amerikinė spauda patraukia skaitytojus. Ji turi dar visą eilę būdingų — eu-ropiečiui visai svetimų — sky-rių, ir kai kurie jų tiek yra įsi-galėję spaudoje, kad juos nu-stojus dėti skaitytojai bema-tant mestų skaitę savo laikraštį. Kone-kiekvienas dienraštis savo garbės dalyku laiko turėti vad. comics ar funnies puslapį. Tai mėgiamiausias amerikiečio pus-lapis. Įvairių sindikatų platin-a mi tie serijiniai paveikslėliai su Dick Tracy, Poe Palooka ir kitų herojų fantastiniais nuotykiais teikia pilną ir laikraščiams ir ty klaidų istorijų platintojams — jas gamina apie 200 dailini-
kų, iš jų apie 20 uždirba po 1000 ir daugiau dolerių per savaitę. Įdomu, koks "pelnas" tenka skai-tytojams, ypatingai jaunesniems jų skoniui ir intelektualiam ly-giui? Jei comic'ai liečia daugiau nuotykius ir juokingas situaci-jas, tai cartoons (politiniai šar-žai) daugiau pabrėžia dienos ak-

tualijas ir politinius įvykius. Tie paveikslai kartais daugiau pa-daro įtakos už ilgiausius straips-nius.

Dar kitas JAV dienraščio bū-dingas bruožas — column'a. Tai specialiai skirtas laikraštį, kurią kasdien ar kas kelios dienos už-pildo to paties publicisto plunks-na. Keli tokie columnistai, kaip Walter Lippman, Drew Pearson, Dorothy Thompson, Marquis Childs ir kt. savo columnose yra virte stipriausiuomenės opini-jos vairuotojai ir savo daroma įtaka daugiau turi reikšmės už vad. editorials — vedamuosius straipsnius. Užtat ir ty kolum-nistų straipsniai, kaip ir comics paveikslai, yra platinami įvairių sindikatų ir tuo pačiu metu pa-sirodo šimtuose dienraščių vi-same krašte.

Laikraščių s u t v a r k y m a s, straipsnių, paveikslų grupavi-mas irgi skiriasi nuo Europos spaudos. Pav. jau nuo seniai čia laikraščiai yra įsivedę paprotį visą įdomiausią ir aktualiausią medžiagą sudėti į pirmąjį pus-lapį ir reikalui esant tik tęsi-nius nukelti į laikraščio vidų. Visa antrinė medžiaga randama kituose puslapiuose.

Tipinga šio krašto spaudai — prekybiniai skelbimai. Jie išdė-sioti po visus puslapius ir tuo būdu noroms nenoroms atkrei-pia skaitytojų dėmesį. Jų tiek daug, kad pačiam tekstui belie-ka gal tik trečdalis ar dar ma-žiau vietos. Reklama spaudos išsilaikymui turi nepaprastai daug reikšmės (pora skaitmenų — per 1949 m. už skelbimus spaudai sumokėta 445 mil. dol. Life per šėsis 1951 m. mėnesius gavo skelbimų už 41 mil. dol. Sat. Evening Post — už 34 mil.). Dienraštis rasime ir vietų, kur skelbimui draudžiama įsibrauti — tai Editorials puslapis, kur dedama bent keletas vedamųjų (jie dažnai rašomi sunkesne kal-ba), columnistų pasisakymai, politiniai piešiniai ir t.t. Tai pus-lapis, mūsų akimis, ramiam po-ilsui, amerikiečio akimis — gal ir miegui skirtas. Akys ir protas čia pailsi nuo viso to suknelių, televizijos ar baldų reklamini-o triukšmo, pritrenkiančio žmogų per 30-40 ir daugiau dienraščio puslapių.

Be skelbimų, atseit biznio, antrą vietą užima kita spaudos ir amerikiečio gyventojų susi-domėjimo sritis — sportas, beis-bolas ir boksas pirmoje vietoje. Tai medžiaga, be kurios dien-raštis neįmanomas. Toliau jau seka pramogų skyriai, į kuriuos įeina minėti comics puslapiai, linksmos istorijėlės, kryžiažo-džiai ir t.t. Daug vietos, ypač ir sekmadienį laidose, skiriama moterims, madoms ir vad. so-ciety — aukštosios visuomenės įvykiams. Išties puslapis užpil-domi paveikslais gražių ir ma-žiau gražių sužadėtuvių ir ponių, turėjusių laimę ištėkėti ar bent susižadėti.

Toks yra amerikinės spaudos veidas. Jis žymiai skiriasi nuo europietiškojo. Čia pakaks nu-rodyti tik keletas palyginimų — štai Vokietijoje spaudoje spor-tui skiriama 6% viso n-rio me-džiagos, Amerikoje — 15%; poli-cinei — kriminalinei kronikai — 4 ir 8; moterų — socialiniam pa-sauliui — 2 ir 7; pramogoms — 6 ir 15. Pagaliau didžiausias skirtumas ryškėja iš pasaulinės politikos medžiagos — Vokiet-i-oje net 36%, o Amerikoje vos 8%.

Kaip matyti, tas veidas aiš-kiai mums primena amerikietį — pilkąjį žmogų. Ar ne jis gat-vėje ar savo įmonėje pirmoje eilėje domėsis beisbolo rungti-nių rezultatais? Ar jam gali būti įdomios tos užsienio gyve-nimo naujienos, tautiečio lieja-mas kraujas tolimoje Korėjoje

V. ALSEIKA

Iš šalies žiūrint

Šis J. J. Bačiūno straipsnis buvęs įteiktas Draugo redak-cijai, tačiau Draugo skaityto-jams jis bent tuo tarpu nero-domas.

Gyvendamas toli nuo lietuvių centro ir būdamas arčiau prie gamtos, nelankydamas nei kokių "kokusų", pasikalbėjimų ir susi-rinkimų tarp lietuvių, viską ką apie lietuvių gyvenimą žinau, tai iš lietuviškų laikraščių.

Skaitant lietuviškus laikraš-čius, vieną ir kitą, lengva yra spręsti, kuris kalba sąžiningai, kuris tikrai gina lietuvių reika-lus. Kada skaitai laikraštįje vieno ar kito žmogaus asmeninę nuomonę, ir jis po tą nuomonę pasirašo savo vardą, tas labai vietoje, nes kiekvienas asmuo turi teisę išsireikšti, ką jisai mano tuo ar kitu klausimu. Tai yra jo asmeninė nuomonė. Bet kada laikraštis pareiškia savo nuomonę editoriale, tai jisai kal-ba lyg nuomone savo skaitytojų ir yra autoritetas reikalų žino-jime. Todėl, kaip DRAUGO skai-tytojas, noriu padaryti keletą savo asmeninių pastabų.

Jūsų editoriale pavadinimas — "Ko verti Reutlingeno susi-tarimai? Susitarimai — su kuo?" Sekant visą eigą šių reikalų, nereikalingų ir žalingų mūsų Lietuvos bylai, suprantu, iš pa-vadinimo, kad tai yra išsijuoki-mas ir negerbimas savo žmonių, kurie kovoja ir reprezentuoja LIETUVOS reikalus.

Nesuprantu, būdamas papras-tas ūlininkas, kodėl kai kurie politikai nenori, kad Lietuva bū-tų atstovaujama mūsų atstovų, kurie yra vieninteliai mūsų rei-kalų ir dalykų reprezentantai.

Skaitydamas lietuvišką spau-dą, matau, kad ji visuomet di-džiuojasi, kad dr. Daužvardis, kaip konsulas, pakviestas pas generalinį Kinijos konsula, kad dr. Daužvardis pasakė kalbą Lietuvos reikalais ir t.t. Vėl — tai Editorials puslapis, kur dedama bent keletas vedamųjų Lietuvos reikalais ir kad Suv. Amer. Valst. pripažįsta mūsų atstovus, kaip teisėtus Lietuvos reprezentantus, ir kad Valst. de-partamentas skaitosi su min. Za-deikiu, kaip Lietuvos atstovu.

Tą pačią dieną Prapuolenytė iš Anglijos rašo apie min. Ba-lutį ir jo darbus, ir DRAUGAS duoda tam vietos, o mes, lietu-viai, didžiuojamės mūsų konsu-lais ir ministeriais, kad jie gina ir reprezentuoja LIETUVOS reikalus.

Tas yra girtina. Bet nežinia dėl ko politikams nepatinka dipl. kolegijos šefas min. Lozoraitis. Dėl Dievo meilės, juk kiekvie-nas kūnas turi savo šefą, ar tai būtų marionai, vaizbos butas, turistų sąjunga, Taryba ir t.t. Kam dėl to kelti neramumą ir erzinti gerai nusiteikiusią lietu-vių visuomenę. Juk eim daug laiko subendrinti visas lietuvių jėgas Lietuvos labui, kodėl dabar politikai pradeda tą darbą ir bendrą nuotaiką griauti?

Kodėl turi Vlikas ar Taryba duoti įsakymus Dipl. kolegijos šefui? Ir nuo kada Vlikas yra visagalintis kūnas? Kokia vals-tietiškoji autoriteta pripažino, kaip kontrolierių Lietuvos žmo-nių nuomonės? Mūsų ministeriai iš viso politika, kada pakan-kamai įdomybių suteikia sportas ir į nuotykių pasaulį nukelia comics paveikslėliai?

Vidaus politika? Čia būdama už sienę ir spauda — būdama laisva — teikia šokių tokį vaizdą. Ji laisvai kritikuoja vidaus po-litiką, kongreso atstovus, vy-riausybės narius, nesigaili aš-trių žodžių ir kandžių šaržų ir pačiam Trumanui. Šiuo atveju Amerikos spauda yra pakanka-mai laisva — amerikiečiai net nepakestų vyriausybės kontro-luojamos spaudos. Tai yra vie-na šios spaudos stipriųjų pusių.

yra pripažinti keliolikos valsty-bių.

Kada reikalais eina apie Lietu-vos klausimą, ar Suv. Valst. atsi-klaušė Tarybos? Ne! Atsiklausė min. Žadeikio. Taryba yra lietu-vių kilmės Amerikos piliečių or-ganizacija. VLIK'as yra, kiek man žinoma, susidaręs iš Lie-tuvos politinių partijų, tai nėra vien žmonių išrinktas, tik po-litikų.

Yra patarlė..., kad nepjau-kime žąsies, kuri deda auksinius kiaušinius, arba nepjaukime ša-kos, ant kurios sėdime... Ne-drumsikime geros lietuvių visuo-menės nuotaikos dėl vieno kito politikieriaus ambicijos. Reikia pirmą Lietuvai laisvę iškovoti, tada galės politikieriai turėti darbo.

Jūs savo editoriale sakote, kad po kabelio, kuris buvo sugestas Vlikui, pasirašė p. Šimutis ir p. Grigaitis, kaip asmenys, neat-stovaujant Tarybos. Iš šalies žiū-rint, taip nėra. Aš mačiau tą kabelį, ir DIRVOJE buvo pasakyta, kas tame kabelyje sako-ma. Jeigu tas kabelis būtų suges-tas, kaip asmenišką kabelis, tai čia nėra didelės reikšmės, bet reikia atsikreipti į kabelio tu-rinį. Žiūrint į kabelio tekstą, po to ir parašas visai ką kita reiškia. Kada kabelį pagrasina, pri-menant, kad Taryba remia Vliką finansškai ir gina jo autoritetą, ir kad šis susitarimas pastaty-siąs Taryba keblion padėtin...

Tai čia visai ne asmenišką p. Šimučio ir p. Grigaitis reikalas. Žinant, kad tie ponai, yra Tary-bos pirmininkas ir sekretorius, aišku, kad tas sakoma, kaip Ta-rybos žodis. O tame pačiame editoriale pasakyta, kad Taryba nieko bendro su tuo kabeliu ne-turėjo. Ir teisingai, taip yra, bet tekstą gavęs Vlikas supran-ta, kad Taryba, kaip tokia, rei-kalauja. Aš nežinau, ar Tarybos viršininkams yra sveika siunti-nėti kabelius grasinant, kad Ta-ryba remia finansškai Vliką, kada Vlikas yra politiškas kū-nas?

Kad min. Lozoraitis, min. Za-deikis, konsulai Daužvardis, Budrys ir kiti skaitosi su Tary-ba, Vliku ir kitoms mūsų or-ganizacijoms, manau čia nėra abejonės, bet kad min. Lozorai-tis ir kiti turėtų imti įsakymus nuo Tarybos arba Vliko, tai man rodo čia visai iš kelio. Jei bent vienas iš Lietuvos atstovų pa-darytų kokią nors žulikystę arba išdavimą — pardavimą Lietuvos reikalų, tai čia būtų kitas klau-simas, bet dabar politikai užsi-spyrė, kad Liet. Dipl. šefas imtų įsakymus nuo Vliko. Gaile!

Mes paprastai piliečiai juokia-mės iš kai kurių lietuviškų laik-raščių postringavimo šiame klau-sime. Vienas pavyzdys: — SAN-DARA spalio 5, rašo savo bruo-viuose: — "Po visų ty puolimų, kurie buvo daromi prieš Lietu-vos atstovus, reikia stebėtis, kad pastarieji dar matė reikalo įjė-koti kokių ten "sutarties rati-fikacijų". Darbas gali puikiau-siai eiti ir be jų." Kaip kurie ki-ti lietuviški laikraščiai postringau-ja, kad min. Lozoraitis ne tik nėra diplomatinio šefas, bet net ne ministras. Tai kam Vlikas su "nieku" ir tarėsi? Mes tu-rime didžiulius savo ministrus, kurių yra mažai!

Kodėl mūsų kai kurios parti-jos čia Amerikoje negerbia savo žmonių, kada svetimtaučiai juos gerbia ir jais didžiuojasi. A. a. Smetona buvo vienas iš tų, kurį ne visi gerbė, nors turėjo, ypa-tingai kairieji, ir kai kurie de-šinieji. A. a. Grinių tautininkai gerbė, kaip Liet. buvusių prezi-dentą. Iš šalies žiūrint ir gyve-nant ramioje aplinkoje, skaitant mūsų lietuvių spaudą, kartais atrodo, kada čia kažkas nežmo-niška, kad "paukštis savo lizda dergia."

J. J. Bachunas,
Sodus, Michigan

Gudrios jaunos modernios nori virti taip švariai todėl jų pirmutinis pasirinkimas yra gasas!

Gudrios, jaunos, modernios gyvena paprastai, patogiai ir gerai. Tai yra viena priežastis, kodėl jos geriau mėgsta virti gasu. Nes, kuo švariau jūsų virtuvė verda, tuo švariau visame bute — ir dėl to turite mažiau darbo.

Jokia šiluma verdant nėra švaresnė, kaip šviesiai mėlyna gaso liepsna modernioje gasinėje virtuvėje. Pamatykit pačios. Pažiūrėkit, kodėl gudrios, jaunos, modernios verda gasu.

"VIRTI GASU TIKRAI ŠVARU!"
"Gamindamos gasu jūs laikote šutintuvės duris uždaras, dūmai lieka viduje ir liepsna juos sunaikina. Gaso liepsna dega švariai, indai neapkrūsta. Greit užgesinama — vadinasi, niekad be reikalo nepervirsins. O žinote, virtuvės nešvarą daugiausia sukelia garai, ne kuras, kurį vartojate virimui. Gerai veikiančių gasu išverdate greičiau. Tai reiškia — mažiau garų virtuvėje ir ji švaresnė. Aš įsitikinau, kad gasas yra švariausias kuras virtuvei."

THE EAST OHIO GAS COMPANY

Kas iš mūs bus?

"Darbininko" Nr. 36 rašo:

"Valstybės Departamentas pereiną savaitę atsiuntė BALFui kvietimą dalyvauti UNESCO konferencijoje, kuri New Yorko Hunter College patalpose įvyksta ateinančių metų pradžioje. Lietuviams skiriama dvi vietas."

Gal vyks Vincas Krėvė? J. Aistis? Kirša? Santvaras? Brazdžionis? O gal VLIKO (kiek daug partijų, kokios jų programos gražios!) įgaliotinis (ar 2-4, o BALFo pakomisijos narys ar gal ir visi įgaliotiniai)? Gal BALFo pakomisijos narys ar nariai?

Dievelink, čia nepažeidžiama veiksmų grabė ir jų reikšmė jų darbo ribose, bet iš anksto siejamos mūsų kultūros atstovavimą iš esmės. Juk iki šiol, kalbėjime atvirai, turime visokių tarptautinių, tarpasrovininių ir kitokių vadybų, bet neturime sumanumo ir valios eiti į pasaulį ir nešti Lietuvos kanciją per kultūrą ir kultūrininkus.

UNESCO konferencijų jau būta įvairiuose žemynuose, bet mes vis šalia kelio vieškelio. "Sykį mus gynė Libano atstovas, kitąsyk estas intelektualas, tas pats, kurį neseniai ginčiuose dėl diplomatinės šefo ir VLIKO susitarimo keli laikraščiai pašaipai p. Lozoraičio švogerių" vadino. Estas Aleksis Rannit kritikų konferencijoje skaitė studiją "M. K. Čiurlionis — abstrakcinio meno pionierius." Mes abiem atvejais nei ačiū nei išgrauš...

Mūsų kaimynai veikia ir per UNESCO, ir per PEN CLUBą, ir per kitas žurnalistas ir rašytojų sąjungas. Pas kaimynus rašytojas ir žurnalistas reikalingi žmonės, o pas mus — nepatogūs daiktai (tik atsiminkime, kai vienas Chicagos laikraštis, negalėdamas atremti Br. Railos argumentų, per kelis numerius šaukė: "rašte pamokytas vyrus", "rašto ragavęs vyrėlis" ir t.t.).

"Amerikos Balsas" prieina mas tik išrinktiesiems (skaityk: JAV piliečiams). Tai tuo pačiu dėsniu: kaip karo pramonėje, taip ir "taikos gamyboje" (informacijoj). Bet tautiniam komitetams prie Laisvosios Europos duota laisvė. Mes tą laisvę pajungėm tarpartiniam susiklausymui, visai pamiršę rašytojus, žurnalistus, mokslo atstovus.

Neseniai "Lietuvių Dienose" teko matyti spaudos konferenciją pas mūsų komiteto vadovą. Toli man į tokias konferencijas, tai tegu bus leista paklausti per spaudą:

— Lenkai per komitetą gavo stipendijas vienam poetui ir vienam rašytojui, o mes ar galim tuo fondu pasinaudoti? Rodos, yra kažkokios sąlygos, bet jos visada atitinkamos, kai netruksta tinkamų žmonių. Ar prof. V. Biržiška negalėtų, stipendiją gavęs, atsidėti JAV lietuvių istorijai rašyti? O prof. J. Puzinas? O prof. V. Maciūnas? O amžinai sumanymų pilnas ir lietuvių tautosakai pasilaukojęs prof. J. Balyš?

Bet iškopkime iš aukštosios politikos daubų į visuomenės lygumas. Kai apsidairai, ir čia pelkės, raistai. Prieš metus J. Aistis "Drauge" rašė:

"Kūrėjas turi būti laukiamas, tai yra, pati visuomenė turi kūrybingai nusiteikti. Ir tai yra pagrindinė ir būtina kiekvieno kūrėjo sąlyga. Bendruomenė turi kūrėją mylėti arba galop nepažinti, bet ji neprivalo būti jam abejinga, nes tai rodo, kad jai kūrėjo nereikia. Lietuviškoji visuomenė, be labai retų išimčių, rašytojo nemato ir nepasigenda. talentas nėra kasdieniškas reiškinys, tai ypatinga ir reta danga, dovana: sunku jo sulaukti, bet pigu pražudyti."

"Sandaros" techninis redaktorius, kaip tinkamas, šit ima ir perdirba poeto H. Radausko eilėraštį. Dar pyksta, kai poetas nustemba. Aure, Kanados "Rūnas A. Rimydis (rašytojas ir žurnalistas), pasipiktinęs šimete literatūros premija ir tai viešai pareiškęs kaip atskirą nuomonę (mat, buvo kūrybos vertinimo komisijoje) yra graži vaivorykštė apniukusio padangei. Čia švaros priežiūra priklauso iš tikro rašytojams, ir tik jiems. Jei būtų kritikos, greičiau dingtų akiplėšos sapnininkai, karalienės Matildos, Jazminai su "moterimis, nuo kurių pabėgo" ir visi kiti ne kūrybos ilgesį skelbiant, bet žemam bižnui pasiūvę vertelgos ir grafomanai. Džunglių papročiai naikintini kultūrai ir drąsiai, nes tautinė viltūra — šitai šviesiosios Lietuvos atvaizdas.

J. Cicėnas

lelės. Tetrūko, rodos, šūkiu: šalin raštinguosius, tegyvuoja grafomanija ir visokeriopas chamizmas!

Ak, mums stinga, gali sakyti, visai neturime kritikos. Vienas A. Rimydis (rašytojas ir žurnalistas), pasipiktinęs šimete literatūros premija ir tai viešai pareiškęs kaip atskirą nuomonę (mat, buvo kūrybos vertinimo komisijoje) yra graži vaivorykštė apniukusio padangei. Čia švaros priežiūra priklauso iš tikro rašytojams, ir tik jiems. Jei būtų kritikos, greičiau dingtų akiplėšos sapnininkai, karalienės Matildos, Jazminai su "moterimis, nuo kurių pabėgo" ir visi kiti ne kūrybos ilgesį skelbiant, bet žemam bižnui pasiūvę vertelgos ir grafomanai. Džunglių papročiai naikintini kultūrai ir drąsiai, nes tautinė viltūra — šitai šviesiosios Lietuvos atvaizdas.

J. Cicėnas

Ne kiekvieną „lietuviškumą“ galima džiangtis

(Mūsų korespondento iš Hollywoodo Calif.)

Beveik per visus lietuviškus laikraščius jau seniau praėjo žinutė, kad Hollywoode sužibo nauja žvaigždė, kuri visų mūsų pasididžiavimui esanti lietuvaite. Kadangi lietuviški laikraščiai čia turi nedaug korespondentų, tai atrodo, kad tie pranešimai buvo tik paprastas vieno laikraščio paduotos žinutės nusirašymas iš kito laikraščio.

Žinoma, tai nieko bloga. O ypač, kai dalykas liečia reikala, kuriuo lietuvių galėtų pasididžiuoti, kuris didina jų garbę, kuris parodo, kad ir lietuviuose yra gabių žmonių.

Deja, tai žinutė apie naują lietuvišką Hollywoode žvaigždę tiek daug garbės mums dar nesusuteikia. Laikraščiai, kurie apie tai rašė ir teberašo, akiai kartoją gaudą.

Negalima ir norėti, kad būtų daug tiesos, kai apie Hollywoode "lietuviškus reikalus" rašo ko-

respondentas iš Toronto, Kanados. "Naujienu" 231 nr. buvo straipsnelis apie tą "kylančią žvaigždę" — Mari Aldon (Pau-liutę) su itin fantastiškais komentarais.

Liūdna tikrėnybė ta, kad lietuviams dar nėra pagrindo, net nei mažiausio, tuo žvaigždės kilimui didžiutis.

Viena, kad filmų meno pasaulyje Mari Aldon tuo tarpu dar į padanges neiškilo. Ruošiamas su ja viena filmas — Distant Drums, — bet kiek joje naujoji aktorė sugebės pasireikšti ir gauti patenrinimą, tuo tarpu būtų dar per anksti kalbėti. Vietos laikraščiuose pasirodžiusios kelios trumpos žinutės ir viena kita fotografija dar nieko nepasako. Tai yra normaliai ir eilinę naujai ruošiamųjų filmų reklama. Tokių žinučių ir nuotraukų dešimtimis kasdien yra perpildyta Los Angeles spauda. Laikraščiai yra sudarę mitalionius kontraktus su filmų bendrovėmis, visi reportažai ir net "kritika" eina tos grynai komercinės reklamos dvasioje. Niekas čia rimtai į tuos garsinimus nežiūri, nes žino užkulisi.

Bet nei vienas lietuvis nepavydės, o tik džiangsis, jei lietuviško kraujo aktorius čia nors kartą atrastų didesnę pasisekimą.

Tačiau kaip tik ir yra pats liūdniausias reikalus su tuo "kylančios žvaigždės" lietuviškumu. Čia atsiskleidžia visa tėvų ir vaikų lietuviškumo drama Amerikoje. Pavyzdys labai tipingas, ir verta į aptarti, nors tai būtų ir labai nemalonu.

Ne vienas rimtas lietuvis spaudoje jau yra kėlęs balsą, kad sąlygos tai sąlygos, bet vaikų lietuviškumas vis dėlto lemiančiai didele dalimi priklauso nuo tėvų lietuviškumo, nuo jų sąmoningumo ir lietuviško patriotizmo. Jei tėvai niekina buvusią tėvynę ar bent jau yra šalti, tai negalima laukti, kad jų vaikai tai tėvynę parodytų kiek malles.

Abudu "žvaigždės" tėvai yra grynai lietuviai, prieš 25 metus išvykę iš Lietuvos į Kanadą, prieš kelis metus persikėlę čia į Hollywoodą. Kam su aktorės tėvu čia yra tekę kalbėti apie Lietuvą, tas tuojau įsitikino, kad apie savo gimtinę gero žodžio jis nėra pasakęs. Iš rausvo žmogaus (jei nepasakyti daugiau...) to neįmanoma reikalausti. Joks vaikas neišaugo ir nesijaus lietuviu, jei iš tėvų girdės tik šmeižiančias ir žeminančias žinias apie buvusią tėvynę. Kiekvienas Hollywoode gyvenantis lietuvis, kuriam tik buvo progos įsitikinti, žino, kad Marija Aldona nekalba lietuviškai ir niekad nenori kalbėti. Ginusi Lietuvoje ir su tėvais vaikystėje lietuviškai kalbėjusi (kol jie kiek pramoko angliškai), visai aišku, kad mergaitė turėjo lietuviškai mokėti ir dabar galėtų dar mokėti, bent suprasti. Bet ji nenori lietuvių kalbos.

Kitas faktas. Kai anksčiau Naujienu korespondentas parašė žinutę apie "kylančią lietuvaite" Hollywoode, tai aktorės motina, ją susitikusi, ėmė labai pikta priekaištauti, kam apie ją rašo. Mat, tai gali dukteriai pakenkti...

O dabar Naujienu korespondentas iš Toronto džiangiasi, kad "pati žvaigždė spaudai duoda muose pasikalbėjimuose visada pasisako esanti lietuvaite." Būtu idomu žinoti, kur tokio turinio pasikalbėjimus korespondentas skaitė. Mes čia tokių pasikalbėjimų apie tą lietuvaite nesame skaitę. Tų pasikalbėjimų iš viso buvo labai nedaug, ir niekad apie lietuviybę. Priešingai, teko poroje vietoje užtikti informaciją, jog Mari Aldon yra "canadian born". Taip jos, matyt,

pačios pasisakoma. Ir jeigu Naujienu korespondento tvirtinimas yra teisingas, kad ji gimusi Lietuvoje, tai turime dar liūdnę faktą: negalėdama pasiskelbti save esantį amerikiete, ji melagingai prisiskiria sau bent kanadišką kilmę, kad tik nuslėptų lietuvišką kilmę. Vis kad "nepakenktų" karjerai...

Žmogus, kuris ne tik nenori būti lietuviu, bet ir savo kilmės gėdisi ir tą kilmę falsifikuoja, lietuvių tarpe negali rasti nei simpatijos, nei pagarbos. Labai abejotina, kad toks kaikiamausias rasti daug pagarbos ir kitų tarpų.

Dar kartą pabrėžiame, jog tai nereikia mūsų linkėjimo, kad jaunajai aktorei filmose nesisektų. Tačiau lietuvių spauda tokiais atvejais turėtų būti atsargesnė, patikrinti reikala, idant garbingos lietuviškumo bylos nemišytų su lietuviškumo išgaminiais. Išgamų faktas mūsų tautai garbės nedaro. Kaip lygiai niekam garbės nedaro vaikas, kuris užsigina savo tėvų, kaip lygiai tėvas, kuris užsigina savo tėvynės, kaip lygiai ir paukštis, kuris savo lizdą teršia.

Tegu tai būna ir smulkmena, bet ji tikrai būdinga. Kas dar jaučia turis lietuviškumo ir turi žmogiškosios garbės, tas niekad nesigėdina savo tautybės ar savo kilmės. Jie vėtu Paulėkiūtė su lietuvišiais noriai kalba lietuviškai, kiek mokedama ir niekad nesigėdijo pareikšti, kad yra neturtingų lietuvių imigrantų dukterė. Jos vyras Rockefelleris pats yra prieš vestuves spaudai pareiškęs, jog jis veda lietuvaite, doros ir garbingos tau-

tos tėvų dukterį. Nei Jieutei, nei jam neatrodė, kad tai gali kam "pakenkti". Per tūkstančių Amerikos ir pasaulio laikraščių puslapius nuskambėjo lietuviškai rašomas Jieutės vardas ir pavardė. Ir šiandien dar jis būna paminimas. Ne taip, kaip dabar vienas iš gražiausių lietuvių tautinių vardų — Aldon — sužalojamas, paverčiamas "Aldon", matyt, vis kad tik "nepakenktų"...

Pagaliau, ne vienas iš praturtėjusių ar kitose srityse Amerikoje pagarsėjusių žydų, nesigėdi pasisakyti "Lithuanian born" ar bent gimęs iš Lietuvoje gimusių tėvų. Tik mūsų "kylančioji žvaigždė", šimtanuos...

Tokiais atvejais todėl mes neturėtume gėdytis pasakyti teisybę, o juo labiau neturėtume susigalvotomis pasakomis klaidinti kitus lietuvius per laikraščius. Priešingai, mums nėra reikalo savintis išgamų ar tokių, kuriems baisu prisipažinti esant lietuviams. Ne kiekvieną "lietuviškumą" galima džiangtis ir didžiutis.

Istorija čia yra paprasta: tėvai užmušo vaiko lietuviškumą, žiūrėdami į Lietuvą plūstančiai, kiek ji nebuvo raudonos spalvos. O vaikas lietuvaite būti nenori, tėvų primokytas, kad tai gali "pakenkti". Abejotina, ar su tokia morale ir meno srityje pasiseks padaryti biznį.

Tautietis

Skaityk
ir platink
DIRVĄ!

Pasilieku prie savo projekto

Feljetonas su epilogu ir post scriptum

Paskaityti laikraščius patarčiau kiekvienam. Ko tik ten nerasi! Reikia tikai mokėti. Ne kalbėjusi apie paprastą informaciją. Tą suras kiekvienas raštingas žmogus, jei priešais jo padės juoda ant balto. Bet, mat, surasti dalyko tikrą esmę, gauti paskatinimą — tą pajėgia tik tie, kurie dviasios milžinai, kaip... Bet aš jau čia nenorėjau kalbėti apie save.

Imkime, pavyzdžiui misterio Dono Vartono projektą. Šis ponas sugalvojęs, kad visų metų švenčiamos dienos, iš viso 68, būtų iškeliamos į metų pabaigą ir tada būtų galima atsišvesti kaip reikiant. Tai būtų taip: jūs pradėtum dirbti sausio 1 d. ir nenutrauktum darbo iki pat spalio 24 d. Tuomet metinė norma būtų užbaigta, ir jūs ramiai galėtum švesti iki pat Naujų Metų. Sakysim, Velykos būtų apie lapkričio 1 d., Sekminės apie gruodžio pradžią, Joninės sutaptų maždaug su Liucijomis, o Kalėdos būtų per pat Kalėdas. Koks puikus tada būtų gyvenimas! Metinis uždėbis kišenių, kasdien atsipagirioti ir vakarykščio, ilsekis ir švėsk.

Genialus projektas — sakysite jūs.

Nieko panašaus! Jei jūs šį projektą pripažįstate genialiu, tai ką pasakysite apie manąjį? Tai bus jau supergenialus!

Prašu: Misteris Donas Vartonas su skaičiavo 297 darbo dienas. Dirbant po 8 val. kasdien, kiekvienas per metus turėtų atidirbti 2376 valandas. Bet metai juk turi iš viso 8760 valandas. Jei jau, einant šio genialaus laiko susikirstytojo projektu, žmogus gali dirbti be poilsio ir laisvos

dienos 297 dienas, tai kodėl jis negalėtų dirbti be pertraukos 2376 valandas? Juk darbo laiko ilgumas lygiai tas pat. Tuomet per metus reikėtų dirbti tik 99 dienas. Puiku! Sakysim, pradėtum sausio 1 d. 00:00 val., "procavotum" iki balandžio 9 d., 12 val. nakties ir baigta! Laikas prabėgęs nejučiomis. O koks tai būtų poilsis! 264 dienos. Į jas būtų galima sutalpinti ne vien kalendoriuje pažymėtas šventes, bet dar ir visas savo, žmonos, vaikų, dėdžių ir tėtų vardinės ir gimimo dienas, spalio revoliucijos sukaktį ir daug ką kitą. Ką jūs dabar sakysite? Nieko jūs nesakysite — tai jums tokia staigmena, kad nebegalite nei išsižioti. Ar čia ne galva? Misteris Donas Vartonas su savo šluba fantazija gali eiti po šimtus pykčių.

Šis projektas jau perrašytas ant gražaus, baltos popieriaus, antojaus jis keliaus į UNO plečiamą — patvirtinimui, kol man kas nors kitas nesusuks užbėgti už akių. Dar tik užlipinsiu pašto ženklą.

Bet staiga man ateina į galvą — vyručiai, dar gi toli gražu ne viskas!

Imu skaičiuoti iš naujo. Pagal veikiančius įstatymus žmogus skaitosi darbingas nuo 18 iki 65 metų amžiaus. Tai sudaro 47 metus arba (žiūr. pirmo projekto apskaičiavimą — 99 dienų kasmet) 4653 darbo dienas po 24 val., tiksliau — tiesiog 12 metų ir 9 mėn. Kodėl gi visą šį laiką neatidirbti ištiesiai? Pav. 18 metų amžiaus jaunikaits pradeda dirbti 1952 m. sausio 1 d. ir baigia darbą 1964 m. rugsėjo 27 d., turėdamas 30 metų gali dirbti be poilsio ir laisvos 8 mėn. ir pilnas 27 dienas. Dar-

bą jis baigia ne rugsėjo 30 d., kaip jūs tai apskaičiuotumėt, nes iš šių 12 metų treji metai ilgieji, turį po vieną darbo dieną daugiau (žiūrėkite, ir tai nepamiršta!). Žodžiu tariant, baigiant savo amžiaus darbo normą, žmogus kaip tik geriausiame amžiuje, kuomet tikrasis gyvenimas dar tik prasideda. Tada tai rašė ir teberašo, akiai kartoją gaudą.

Ko gi daugiau benorėti?

Epilogas

Kai šį savo projektą prieš išsiunčiant į Lake Success'ą pasiskaičiau žmonai, ji su užuojauta pažvelgė į mane, pasiėmė iš komodos piniginę ir išėjo. Po valandėlės ji grįžo, nedideliu ryšiuku nešina. Jame, kaip pasirodė, buvo dvi guminės pūslių. Viena jų ji prikimšo ledo kubais ir, nežiūrėdama mano protestų, uždėjo man ant galvos. Ką padarysi — dėl šventos ramybės šeimoje turėjau nusileisti.

"Kokiems galams tu pirkai dvi pūsles?" paklausiau. "Antrą nusijusi misteriai Donui Vartonui", atsakė jina. "Tiksliai, ir jis turi žmoną ir šaldytuvą."

Post scriptum

Nepaisant visų pūslių su ledu, aš vis dėlto nenusileidžiu ir pasilieku prie savo projekto.

Toks darbo laikas neįmanomas — sakysite jūs.

Bet argi jūs manote, kad superant genialaus visų genijų genijaus, Tėvo ir Mokytojo, Sibiro vergų stovyklose praktikuojamas darbo laikas daug kuo skiriasi nuo mano projektuojamo? Scaramouche

DIRVĄ UŽSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikala

laukti nei metų, nei mėnesio

pabaigos!

NAUJIENA LITERATūros MĖGĖJAMS!

JAU ATSPAUSDINTA IR PARDUODAMA POEZIJOS

ANTALOGIJA

Ž E M Ė

ŽEMĖJE telpa brandžiausia kūryba: Juozo KEKŠTO, Kazio BRADŪNO, Alfonso NYKOS-NILIUNO, Vytauto MACERNIO ir Henriko NAGIO.

Antalogiją redagavo KAZYS BRADŪNAS, o studijinį įvadą parašė JUOZAS GIRNIUS.

ŽEMĖ išleido "LIETUVIŲ DIENOS" — 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Knyga turi 200 pusl., iliustruota ir atspausdinta dviem spalvomis. Kaina \$4.00. Ją galima įsigyti pas visus "Lietuvių Dienų" atstovus. Clevelandiečiai gali įsigyti ir Dirvos redakcijoj.

SENA MADA
ne mada
AŠ SAKAU NUMERĮ

Tolimo atstumo šaukimas dvigubai greitesnis, jei pasakot užmiestinį numerį. Tai modernus būdas gauti geresnį, greitesnį patarvimą.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

Geresniam, greitesniam patarnamui

turėkit savo numerį sąrašą

★

Lietuviška muzikos šventė Clevelande

Spalio 28 d. Clevelando lietuviškoji visuomenė turės progos išgirsti augšto meninio lygio lietuviškų meninių pajėgų koncertą.

Menininkams išleiviams išlaikyti augštą meninį lygį, daugumai nedirbant savo srityje, ar sugebėti prasimušti svetimose žemėse yra nepaprastai sunku.

Šį kartą Clevelande girdėsime dainininkę Juzę Krištolaitę, pianistę Birutę Smetonienę, dainininką Stašį Liepą, smulkininką Vytautą Kušleiką ir muziką Aleksandrą Kučiūną.

Stasys Liepas

baritonas, Vilniaus operos solistas, yra dainavęs visuose Vilniaus operos pastatymuose, Filharmonijoje, radiofone ir įvairiuose koncertuose. Tremties laiką jis tapo vienas rimčiausių Lietuvos muzikos reprezentantų svetimtaučių bei savųjų tarpe. Stasys Liepas koncertavo daug ir svetimtaučiams, buvo pakviestas ir į vokiečių Augsburgio operą. Stasys Liepas, gyvendamas Amerikoje, yra vienas populiariausių mūsų dainininkų, nuolat koncertuojas įvairiose lietuviškose kolonijose didžiausiose parengimuose. Stasio Liepo koncertų repertuaras yra gausus bei įvairus. Clevelandiečiai jį girdės pirmą kartą.

Juzė Krištolaitė

kolorotūrinis sopranas, koncertavo jau Lietuvoje, bei Vilniaus ir Kauno radiofonuose. Jeronimui Kačinskui suorganizavus Vilniaus operą, Juzė Krištolaitė buvo pakviesta operos soliste. Tremtyje ji nuolat koncertavo lietuviams bei svetimtaučiams, paskirai ir su kitais menininkais giedodavo bažnyčiose ir gyvai dalyvavo lietuviškojo meno gyvenime. Amerikoje savo sėkmingais koncertais yra aplankiusi New Yorką, Chicago, daug kartų dainavusi Bostone ir dalyvavusi įvairiuose Clevelando parengimuose. Juzė Krištolaitė grynai muzikiniame koncerte clevelandiečiai girdės pirmą kartą.

Birutė Smetonienė

— pianistė pradėjusi koncertuoti dar Lietuvoje, tik baigusi Kauno konservatoriją, vėliau studijavusi Paryžiuje, daug kartų koncertavo ir Amerikos Jungtinėse Valstybėse. Ji yra dalyvavusi įvairiuose lietuviškuose parengimuose, ypatingai Clevelande, Birutė Smetonienė, priklaudydama amerikiečių muzikų klubams, koncertavo bei koncertuoja ir amerikiečių visuomenė. Šiuo tarpu ji profesoriauja Cleveland Music Settlement, (kur pas ją mokosi ir daug lietuviško jaunimo).

ELECT

Vivian S. Parker

CANDIDATE FOR

Councilman

11th Ward

Equal Rights to all Regardless of Race Color or Creed

tru bei kameriniu kvartetu Vytautas Kušleika koncertuoja visoje Amerikoje. Šis žymus menininkas mažai dar tėra pažįstamas plačiai lietuviškai visuomenė. Lietuviškai nusiteikęs ir pritarius lietuviškos kultūros judėjimui, Vytautas Kušleika mielai sutiko koncertuoti drauge su mūsų menininkais.

Dainininkams akomponuos muziką Aleksandras Kučiūnas. Studijavęs, bei pradėjęs muzikinį darbą Lietuvoje, Aleksandras Kučiūnas Vokietijoje dirbo Dreseno teatre "Teater des Volkes" ir dirigavo operetes bei operas. Tremtyje jis važinėjo su

mūsų menininkais koncertuodamas lietuviams bei svetimtaučiams ir yra dirigavęs vienintelę pastatytą tremtyje lietuvišką operą. Šiuo tarpu Aleksandras Kučiūnas dirba muzikinėje srityje Chicagoje ir koncertuoja su žymiais menininkais visoje Amerikoje.

Koncertas įvyks didžiulėje (Ball room) salėje tuo tikslu, kad galimai didesnė mūsų tautiečių dalis turėtų progos ne tik tai pagerbti savo didžiuosius menininkus, bet ir pagyventi retai ir aukšto lygio muzikinę nuotaką.

Ar pažįsti šį kraštą?

Jungtinių Valstybių miestai

Šiandien pradėdame JAV-bių miestų apžvalgą. Be pradžioje pateikiamų statistinių duomenų toliau skaitytojai supažindinami su tais Amerikos miestais, kurie reikalingi pažinti dėl savo reikšmės kraštui, dėl istorinių, turistinių ir kt. ypatumų. Bus stengiamasi pateikti bent patys būdingieji tų miestų bruožai. Statistiniai duomenys paimti iš 1950 m. gyventojų surašymo.

Tie duomenys mums patiekia tokį vaizdą — 1950 m. JAV-se buvo 4,270 gyv. vietovių su 2,500 ar daugiau gyventojų, 1,257 vietovės su 10,000 ar daugiau gyv., 427 vietovės su 25,000 ar daugiau gyv., 231 — su 50,000 ar daugiau gyv., 106 miestai — su 100,000 ar daugiau gyv., 18 miestų su 500,000 ar daugiau gyv. ir penki milijoniniai miestai su 1 mil. ar daugiau gyv. Žemiau pateikiame sąrašą miestų su 500,000 ar daugiau gyv.

1. New York, N. Y. 7,835,099
2. Chicago, Ill. 3,606,436
3. Philadelphia, Pa. 2,064,794
4. Los Angeles, Cal. 1,957,692
5. Detroit, Mich. 1,838,517
6. Baltimore, Md. 940,205
7. Cleveland, Ohio 935,636

8. St. Louis, Mo. 852,623
9. Washington, D. C. 797,670
10. Boston, Mass. 790,363
11. San Francisco, Cal. 760,753
12. Pittsburgh, Pa. 673,763
13. Milwaukee, Wis. 632,651
14. Houston, Tex. 594,321
15. Buffalo, N. Y. 577,393
16. New Orleans, La. 567,257
17. Minneapolis, Minn. 517,277
18. Cincinnati, Ohio 500,510

Palyginus 1950 m. surašymo duomenis su 1940 m. surašymu lengva įžiūrėti didesnius pasikeitimus Amerikos miestų augime. Štai Ramiojo Vandenyno miestų pažiba Los Angeles iš penktosios vietos per dešimtmetį įkopė į ketvirtąją vietą, Baltimore išaugo iš septintosios į šeštąją, o Cleveland iš šeštosios vietos nusmuko į septintąją. Per minėtą dešimtmetį Los Angeles gyventojų skaičius pakilo 30,1%, Washington, D. C. — 29,3%, San Francisco — 19,9%, Texas miesto Houston — net 54,6% ir pagaliau visus rekordus sumušė Louisianos valstybės sostinė Baton Rouge, kurios gyventojų skaičius per dešimtmetį pakilo net 257%.

New York City — didžiausias gyventojų skaičiumi miestas Amerikoje yra drauge ir pats reikšmingiausias visais požiūriais ir įdomiausias pasaulio didmiestis. Dėl to ir jam šioje apžvalgoje skiriama daugiau vietos. Manhattan sala, kurioje yra New York miestas buvo atrasta Henry Hudson 1609 m. Pirmieji baltieji gyventojai čia apsigyveno 1613 m. Pradžioje miestas su 200 gyventojų buvo pavadintas New Amsterdam. 1664 m. miestas buvo užimtas britų ir pavadintas New York (nuo York kunigaikščio). 1673 m. miestą atsiėmė olandai, pakrikštydami jį New Orange. Po metų miestas priskirtas Anglijai ir vėl jam atitenka New York vardas. 1725 m. mieste pasirodė pirmasis laikraštis. 1789 m. New Yorke išikuria pirmasis JAV prezidentas George Washington. Miestas keletą kartų keitė savo savininkus, pereidamas tai į britų, tai į amerikiečių rankas. Tarp 1785 ir 1790 m. New York buvo krašto sostinė ir New York valstybės sostinė ligi 1797 m. 1832 m. šiame mieste atidarytas pirmasis pasauly susisiekimas arkliniu geležinkelio. 1900 m. pradėti parengiamieji darbai kasti požeminį geležinkelį — jis jau pradėjo veikti 1904 m. 1908 m. atidaryti požeminiai tuneliai po Hudsono upe į Jersey City, paskutinis tunelis į Brooklyn — miesto dalį atidarytas 1950 m. Šalia požeminių tunelių auto ir traukinių susisiekimui, 1937 m. baigti įrengti ir iškilieji susisiekimo keliai (elevated) virš miesto gatvių ir upių.

Reprezentacinė LSK "Žaibo" komanda bus sudaryta iš abiejų pusų žaidėjų, imant pagrindu juniorus. Ši komanda sekanti sekmadienį, turės draugiškas rungtynes su viena amerikiečių komanda.

SAVAITGALIO SPORTAS

Sekantį sekmadienį LSK "Žaibo" sportininkai rengia visą eilę sportinių varžybų, kurios bus lyg ir generalinė repeticija prieš Toronto žaidynes. 11:30 val., lietuvių salėje įvyks stalo teniso turnyras, 4:00 val., Towne Club salėje, 2612 Prospect Ave., (ten kur buvo krepšinio rungtynės praėjusį sekmadienį) žais moterų tinklinio, vyrų tinklinio ir vyrų krepšinio komandos, kurių priešais bus amerikiečių komandos. Sportu besidomintieji yra kviečiami atsilankyti pasižiūrėti mūsų reprezentantų pasirodymo. Smulkesnės informacijos bus paskelbtos per radio valandėlę.

•PAKELIUI I MIRTĮ — B. Gaidžiūno aprašymai apie pergyvenimus vokiečių kalėjimuose. 231 pusl. Kaina \$1.00

DETROITE MIRĖ E. DAMBRAVIENĖ

• Pirmadienį, spalio 8 d., po ilgos ligos mirė Detroito lietuvių veikėja, ALB radio klubo darbuotoja E. Dambraviene. Velionė buvo gimusi Amerikoje, 1937 metais lankėsi Lietuvoje, iš kurios parsivežė gražių prisiminimų.

• Praėjusio sekmadienio ALB radio programos metu prof. P. Padalskis skaitė paskaitą tema: Nei taika, nei karas.

• Praėjusį šeštadienį p. p. Sims namuose įvyko jaukus ALT Sąjungos Detroito skyriaus pasilinksminimas — pobūvis, kuriame dalyvavo apie šimtas svečių. Pobūvio pelnas skirtas paremti studijuojančiam jaunimui. Už šį kilnų žestą skyriaus valdyba, o ypač energingos vakaro šeimininkės nusipelnė didelės pagarbos.

• Spalio 21 dieną, sekmadienį, 12:30 val. YMCA-os patalpose (prie Clark Parko) įvykęs ALB Radio klubo narių susirinkimas.

• Šį šeštadienį radio valandėlės metu išgirsime nuotaikingą radijo vaizdėlį "Kai mes ejome grybauti", parašyta V. Alanto. Vaidins ALKOS meno kolektyvo nariai.

• ALKOS kolektyvas Detroito varo didelį kultūrinį darbą. Kolektyvas mielai laukia naujų jėgų ir kviečia visus, besidominčius menine veikla, į bendrą darbą. Norintieji įstoti į ALKOS meno kolektyvą, prašomi kreiptis į meno vadovą J. Pusedęsį arba betkurį iš kolektyvo narių.

• Detroito Lietuvos Vyčiai, vadovaujami R. Boriso, aktyviai įsijungė į šiuo metu Detroito vykdomą amerikiečių šalpos organizacijos United Foundation vąjį.

• Lietuvių Moterų Klubas lapkričio 3 dieną Witter Hotel patalpose rengia 26-tus metinius pietus ir šokus. Pradžią 7 val. vakaro.

To paties klubo pastangomis neseniai naujose International Institute patalpose įrengtas lietuviškas langas, papuoštas lietuviška tautodailė. Tuo reikalu ypač daug pasidarbavo klubo valdybos narės p. p. M. Grininė ir R. Bilaitienė.

• Radio klubas kaskart stiprina muzikinę lietuviškos radio

valandėlės dalį. Ypač maloniai nuteikia paskutiniu metu dažnokai transliuojama muz. Rimavičiaus "Tėvynės ilgesys" ir eilė kitų Buenos Aires lietuvių choro įdainuotų plokštelių. Klubas norėtų gauti ir daugiau naujesnės lietuviškos muzikos ir prašo visus lietuviškų plokštelių leidėjus pasiųsti klubui naujesnių leidinių, už ką klubas maloniai atsiųsintų. Z.

WORCESTERIO LIETUVIAMS

Mums, Worcesterio lietuvių tremtinių visuotinio susirinkimo įvykusio rugs. 30 d. duotu pavedimu sueiti į kontaktą su šv. Kazimiero parapijos klebonu kun. A. Petraičiu ir aptarti lietuvių šeštadieninės mokyklos patalpų gavimo reikalą, nepavyko.

P. Vytautui Pašakarniui, kuris du kartu telefonu bandė gauti šiai tremtinių išrinktai komisijai audijanciją, kun. A. Petraičis pakartotinai pareiškė, kad jokių komisijų, kurios skiriamos nelegalaus ir Carterio neturinio susibūrimo, nepriimsias, o šeštadienio mokyklos reikalą iš viso nenorįs kalbėtis.

Tuo remdamiesi skaitome mums pavestą misiją baigtą ir perduodame šį reikalą Tremtinių B-menės Valdybai. Komisija: Seka keturi parašai.

Pastaba: Worcesterio Tremtinių Valdyba yra pasiryžusi vis tiek organizuoti šeštadienio li-tuanistikos mokyklą. Maloniai prašome gerbiamus tėvus, kurie nori savo vaikus leisti į minimą mokyklą, kaip galima greičiau užsiregistruoti pas valdybos narį Joną Vizbarą, 5 Ash-Street, (telefonas 5-7811) nuo 6 iki 10 val. vakare.

Worcesterio Tremtinių B-nės Valdyba

Nuo spalio 7 dienos Worcesterio (Mass.) pradėjo veikti lietuviška radio programa. Programa perduodama sekmadieniais, tuo tarpu tik 15 minučių, nuo 1:15 val. iki 1:30 val. p. p., per WAAB radio stotį (1440 kv). Programą vedą J. Žemaitis (tel. 5-2825).

Lapkričio 3 d. Worcesterio rengiamas literatūros vakaras. Rengia "Lietuvių Dienos." Vakaras įvyks Elks Home salėje, 39 Elm St., netoli nuo City Hall. Vakaro pradžia 6.30 val. vak.

CHICAGIEČIAI, ĮSIDEMEKITE

DR. ANTANAS

RUDOKAS, O. D.

(ikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus

4701 S. Damen Ave.,

Chicago 9, Ill.

(47-sios ir Damen kampas)

Priima: 6-9 v. v.;

šeštad. 10 v. r. — 6 v. v.;

trečiad. tik susitarus. Tel. YA 7-7381

UNIVERSAL offers

TO THE FIRST 20 WOMEN

24-Piece Cannon Towel Set

All Famous Cannon First Quality!

FREE with the purchase of a **UNIVERSAL WASHER or IRONER**

Famous Universal 2-Speed Washer

- Exclusive Speedselector assures proper washing speed for every fabric!
- Time-A-Matic Timer automatically times your washing for you!
- Control-O-Roll Wringer the world's safest, most efficient!
- Automatic Safe-T-Switch protects the washer and you!

UNIVERSAL

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave. EX 1-0911

Priced From \$139.95 UP

Ironers Start at \$119.95

JAUNOJI KARTA

DIRVOS skyrius jaunimui

Laidinama kiekvieno mėnesio trečią savaitę. Redaguoja ALDONA AUGUSTINAVICIENE. 4579 West 157th Street, Cleveland 11, Ohio, Tel. CL. 6881.

LIETUVIŠKUMO KLAUSIMAI

Mes visi labai daug kalbame apie didįjį tautinį idealizmą, visi mėgstame bendrais išpuoliais sakiniams minėti kenciančią Lietuvą. Visa tai lyg ir suaugo su mumis, kaip neišskiriama mūsų dalelė ir mums dažnai atrodo, kad tame skirtingame, kurį mes pabrėžiame tarp pavergtų tautiečių ir laisvųjų išeičių turi glūdėti mūsų tautinės pareigos supratimas.

Yra reikalingos išskilmingos tautinės šventės, kaip reikalingas ir masinis tautinis susijaušinimas, gal gi reikalingas ir tautinis patosas. Bet visa tai turėtų būti pagrindas paprastiesiems kasdieniams darbams, kurie tarnautų mūsų tautai.

Realūs šių dienų jaunimas dažnai bėga nuo minėto tautinio viešo išskilmingumo, jau jis esąs kitaip auklėtas ir įskiepiamas daugiau konkretumo. Bet atsižvelgiant, kad bebėgdamas nuo minėto viešo tautinio išskilmingumo, jis pabėga ir iš viso nugalios tautinio išskilmingumo, o tuo pačiu ir nuo bet kokio lietuviško veikimo.

Nekartą esame kalbėję, kad jaunystėje jau vien ruošimasis kada nors būti naudingi savo tautai yra patarnavimas lietuvių ir Lietuvai. Tačiau atrodo, kad dabartinėje mūsų tautos būklėje nebeužtenka jaunam lietuviui išieiti tik galvoti, kad kada nors ateityje jis bus naudingas ir dirbs savo tautai. Ne, dabar jis privalo jau būti naudingas pavergtai Lietuvai, kad ir mažais, bet jaunimui prieinamais darbais.

Šitai svarbu būtų dėl dviejų priežasčių: dalyvaudamas lietuviškoje veikloje jaunas lietuvis stipriai išsilaikytų lietuviškumo nuotaikoje ir jis atliktų savo tautines pareigas, kurių neturi teisės išvengti, kad ir gerokai jauno amžiaus lietuvis išievis. Nes per daug maža yra lietuvių išievių palyginus su gausybe darbų, kad būtų galima palikti bet kurį sąmoningą jaunuolį tautiniame neveiklume.

Lygiai kaip subrendusių lietuvių tarpe atsiranda griaujamasis neišsilaikymo dvasios, kurie nieko neveikia, bet viską kritikuoja ir neigia, taip ir jaunimo tarpe atsiranda kartais tokių, kurie kritikuoja "menkus" ir... nereikšmingus jaunųjų lietuvių darbus. Vieni tų jaunuolių neranda prasmės nei jaunimo, lietuviškam susijaušinimui, nei lietuviškos spaudos talkininkavimui, nei bet kokiame visuomeniniame aktyvume, kiti gi užsidaro savo individualizme ir lyg

paskendę savo sielos didybėje neranda nei prasmės nei reikalo ne tik stipriai jausti, bet ir dalyvauti plačiame lietuviško veikime.

Tačiau, jeigu visi jaunieji lietuviai sugebėtų gyventi gilesne lietuviškumo dvasia, jeigu jie jaustų, kad bet koks abejingumas lietuviškiems reikalams yra pirmutinis laiptas į nutautimą, jeigu jie suprastų, kad dabartinio metu atitrūkimas nuo visų lietuviškų reikalų ir lyg nekaltas užsidarymas savo individualybėje yra nusikaltimas savo tautai, jie negalėtų taip gyventi. Jie tada žinotų, ką veikti, kaip tautinį nusiteikimą darbais išreikšti, nes jie norėtų veikti.

O tuo tarpu taip, kaip visas gyvenimas eina pirmyn, eina pirmyn ir į šviesesnę ateitį ir pavergtos Lietuvos reikalai. Šitai ateitį dirba daugelis lietuvių, tai dirba ir aktyvus lietuviškasis jaunimas įvairiais darbais.

DVI DIENOS

FRANCES AMBROSE

Savaitėje yra dvi dienos dėl kurių mes neturėtume niekada sielos, dvi nerūpestingos dienos, kurios turėtų būti šventai laisvos nuo baimės ir nuo rūpesčių.

Viena iš tų dienų yra vakar diena. Vakarykščia diena su savo rūpestiais ir apmaudu, su visais savo skausmais ir kentėjimu, su savo kaltėmis, klaidomis ir paklydimais — praėjusi diena — negrąžinamai išstiprusi amžinybėje.

Antra diena, dėl kurios mes neturėtume graužtis yra rytojus. Rytojus diena su visomis galimomis priešingybėmis, su savo kryžiais ir pavojais, su turtingais pažadais ir vargingu išpildymu, su savo nepasiekimais ir klaidomis, kaip ir jos mirusi sesuo vakar diena — yra toli anapus.

Mums yra palikta tik viena diena savaitėje — tikrai šiandien. Bet kuris vyras gali kovoti šios dienos kovą. Bet kuri moteris gali pakelti tikrai vienos dienos našą. Kiekvienas vyras gali atsisipirti šios dienos pagundai.

Tikrai kai mes pridėdami naštas tų dviejų bausių amžinybių — vakar ir rytojus — naštas, kad tik galingasis Dievas gali išlaikyti — mes palūžtame. Tai nėra tik šios dienos patyrimas, kuris stumia vyrus į beprotybę, — tai yra refleksas vakarykščios dienos, tai yra sąžinės graužimas dėl ko nors, kas atsitiko vakar ir siaubas to, ką ateidamas rytojus atidengs.

GILIAU PAŽVELGUS

"Gyvenkit su Dievu nuo pat pirmadienio", — tokia antraštė atspausdino straipsnį vienas amerikiečių žurnalas. Žurnalas toli gražu nebuvo religinis ir pats straipsnio autorius atvirai pripažino niekados nebuvęs laisvai pamaldus žmogus. Tačiau per paskutinį dešimtmetį jis tvirtai įsitikinęs, kad sugebėjimas giliai religiskai susikaupti kasdienybėje kiekvienam reikiamu momentu žmonijos bendruomenės gyvenimą pakeistų iš pagrindų. Juk mes esą tik sekmadieniais atsimename Dievo egzistenciją, o kiekvieną dieną gyvename taip lyg Jo nebūtų. Mūsų formalūs sekmadienio religingumas, toli gražu dar nėra tas jausmas, kurį mes privalėtume vadinti tikrojo religingumu. Ir iš tikrųjų, jeigu mes sugebėtume kiekvieną dieną giliau susikaupti, jei mylėtume ne tik patį Dievą buvimą, bet tą pajautimą panaudotume kiekvienos dienos tikroveje, kitaip atrodytų visas gyvenimas, o santykiai su žmonėmis ne tik taptų oresni, bet juose slypėtų tikras humaniškumas. "Viešpatie, aš buvau kvailas ir nesusi-valdžiau, atleisk man, tu leisk man kitus suprasti ir būti jų suprastam." (Readers digest).

Jaunystės ir meilės neišskirti. Niekada neatrodo meilė tokia graži, taip geidžiama ir siekiama, kaip jaunystėje. Nemyli ir nebūti mylimu yra begalinė jaunystės tuštynė. Meilė jaunystėje apsprendžia būrimą jauno žmogaus ateities gyvenimą ir jo moralinę lygsvarą. Tačiau lygiai, kaip daugelį didžiųjų vertybių, taip ir meilė mes esame linkę klaidingai suprasti. Mes kartais pavadinome meilę jauno vyrų šūktį ir trumpai tetveriantį jausmą, nusiviliam ir nebetikim j giliu ir pastovios meilės buvimą. Tačiau giliai mylėti, lygiai, kaip ir taip jausti, bei išgyventi tegali gilesnės prigimties žmonės...

Mandagumu yra įprasta vadinti tą dorybę, kuri nieko nekainuojanti, bet už kurią viską galima pirkti. Mandagus žmogus yra visų mylimas ir mėgiamas. Mandagiais savo piliečius nori išauklėti visos tautos. Yra nu-

čios dienos, tai yra sąžinės graužimas dėl ko nors, kas atsitiko vakar ir siaubas to, ką ateidamas rytojus atidengs.

Iš anglų kalbos išvertė
Aldona Kazlauskienė

statytos gyvenime tam tikros žmogaus elgesio formos ir jau nuo pat mažų dienų šeimoje ir mokykloje vaikai yra mokomi mandagumo taisyklių. Dėl tam tikrų priežasčių jų natūraliai neįgiję vaikystėje ir jaunystėje, paprastai yra vadinami žmonėmis, neturėjusiais tvarkingo auklėjimo.

Bet kas gi yra mandagumas? Argi tai tik mokėjimas gražiai elgtis? Aišku, kad mandagų žmogų išskirsime nuo nemandagaus, stebėdami jo laikyseną. Bet tai tik labai paviršutinis sprendimas apie žmogų. Mes dažnai sutinkame netgi per daug paslaugų ir saldžių patarnavimų tik to, kol tie patarnavimai menki menkutėliai. Mandagumas gili ir prasminga dorybė yra tikrai tada, kai jis yra nuoširdus. Dėl to mandagumas ne išorinis elgesys, bet vidaus nusiteikimo dalykas, tai yra meilė žmogui, noras kitam padėti ir sugebėjimas save užmiršti. Tik toks yra tikrasis mandagumas. Jis liepia meiliai sveikintis, patarnauti, nusišypsoti, pagelbėti, pavašinti, ne dėl to, kad patiktum ar įtiktum, bet dėl nuoširdaus jausmo, kurį mes privalome ugdyti savyje kitam žmogui.

A.

JAUNOJO MĖNULIO KARNAVALAS

Kai vėlyvą rudenį Naujojo Orleano dangumi ima lėtai kopti jaunas išblýskęs mėnuo, tuomet visais gražiais senų iš Anglijos ir Prancūzijos atneštų tradicijų prieglobsty išbujoję didelis miestas su nekantrumu ir susijaudinimu ruošiasi didžiajai šventei — Jaunojo Mėnulio Karnavalui (Crescent Carnival), kurio kulminacinis įvykis — prabangus pokylis — papuoštai vyksta Naujojo Orleano Miesto Auditorijoje. Tiesa, kad šiame Pietinių Valstijų aristokratų sostinėje rengiame pokilyje taip vadinama "liaudis" tiesiogiai nedalyvauja ir apie pasirodymus bei įvykius sužino tik iš gandų ir laikraščių, tačiau viena yra žinoma, kad keli mėnesiai prieš ir po Karnavalo visos dėmesys sukasi tik apie jį patį, ir tada net mažose užmieščių tavernose laikinai užmirštami visi įvykiai, kurie vyksta už Karnavalo ribų.

Ne viena augštosios visuomenės mergina, kuri priimdavo tik rinktinis pakvietimus, prieš Karnavalą susijaudinusi laukdavo mažo mėlyno voko... Slaptai siuvami puošnūs rūbai, "Karnalių" tualetai...

Cia, šiaurinėje ir Vidurinėje Amerikoje daugumas net nežino, kad pietinėse Valstybėse, kaip Virginijoje, Louisianijoje ir kitose, dar ir dabar išsidūš aristokratiškų protėvių aniai gyvenimo labai uždara gyvenimą — griežčiausio etiketo ir tradicijų ribose.

Demokratinė Jungtinių Valstijų santvarka, duodanti individui pilną laisvę pasirinkti sau patinkamą gyvenimo būdą, sudarė tam pietų aristokratų luomui puikias sąlygas užsikonservuoti ir užsidaryti savo ratelį, kuris visu kuom yra labai panašus į šio šimtmečio ankstyvosios pradžios Europos aristokratiškų luomų gyvenimą.

Taigi, kaip pradžioje minėjau, Naujojo Orleano uždaryti karnavalai įvyksta kiekvienais metais, ir tik labai retam svečiui ar pašaliečiui yra suteikiama garbė dalyvauti tose pramogose.

I tokį Jaunojo Mėnulio Karnavalą prieš keletą metų buvo pakviesta ponis Frances Parkison Keyes, tada dar neseniai

Nors Aldutė ir prižadėjo būti gera ir paklusni mergaitė, tačiau dabar, sužinojusi, kad jos tėvas miręs ir kad ji nei čia nei kitur daugiau jau jo nebepamatys, nusiramino. Buvo gera, kaip ir visuomet paklusni, bet nelinksmas ir sumanyto kada nors pabėgti iš prieglaudos neišmetė iš savo galvos. Pirmą ji norėjo bėgti į jėškoti savo tėvo, o dabar sumanė kaip nors parvažiuoti namo į Lietuvą, į Vilnių, pas savo krikšto mamą. Kur toji Lietuva, kur tas Vilnius ir kaip jį pasiekti, našlaitė nežinojo; žinojo tik tiek, kad Lietuva ir Vilnius toli, labai toli, tenai, toje pusėje, kur ryto devintą valandą esti saulė, kaip jai kadaise aiškino ir rodė iš Martilių buto tėvas. Žinojo, kad pėsčiai Vilniaus pasiekti negalima, o kad reikia važiuoti traukiniu, pasiėmus bilietą.

Kai didesnės mergytės išėdavo į mokyklą ir kai laikrodžiai rodydavo devynias, Aldutė stovėdavo prie lango ir, stengdamosi susilaikyti nuo ašarų, žiūrėdavo į saulę ir į kalnus, už kurių buvo Lietuva.

Pirmiau ir ji drauge su kitomis didesnėmis mergaitėmis užlipdavo ant prieglaudos namų stogo, kur jos visos pabėgdavo, gražiai pažaisdavo, pakvėpuodavo grynu oru ir pasigėrėdavo reginiais į jūrą ir kalnus; dabar gi našlaitėlei grižtai buvo uždrau-

sta ten laiptoti. Taip pat niekas nebesivėdė jos nei į bažnyčią nei į aikšteles, tik leisdavo pabėgti po prieglaudos kiemą ir po sodeį.

Sesui Katerina mylėjo Aldutę po senovei ir jos galėjo, bet jos meilė našlaitėi buvo šalta. Užjautę ją ir kitos seserys ir prižiūrėtojos, bet vis dėlto bijojo, kad našlaitė iš nusiminimo neišrėstų joms naujo kokio špaso.

Ypač pamilo Aldutę ir prie jos prisirišo Margarita. Ji ne tik globojo ir rūpinosi ja, bet, niekam nežinant, kas rytas vakaras kalbėjo ir už jos tėvo vėlę poterių.

Kartą Aldutė stovėjo prie lango ir apsišarvojusi žiūrėjo į kalnus. Prie jos priejo Margarita ir apkabinusi pabučiavo. Aldutė dar labiau suspaudė širdį ir ji parodė Margaritai, kad ten už tų kalnų esanti Lietuva ir Vilnius, kur gyvenanti jos krikšto motina ir kad ji norinti pas ją. Nors Margarita buvo dvejas metais už ją vyresnė ir buvo jau antrame mokyklos skyriuje, bet apie geografią dar mažai nusiimanė. Daugiau ji žinojo apie Madoną, apie šventuosius, angelėlius, apie pragarą ir dangų, bet ne apie tai, kas yra už tų kalnų.

Žinojo Margarita, kad ji — pamestinė iš Savoijos, bet kur, už kurių kalnų toji Savoja, nežinojo.

Aldutės prisipažinimas, kad už šių kalnų Lietuva, kad ten gyvenanti jos krikšto motina, pamestinukę labai sudomino. Ji, kaip nepažino savo motinos, taip nė karto nematė ir savo krikšto motinos, nors žinojo jos vardą ir svajojo ją pamatyti. Jos krikšto motina buvo atsitiktinai pakviesta viena skalbėja Carmela, o krikšto tėvas prieglaudos namų sargas. Bet kur dabar jie abu, Margarita nežinojo.

— Aldona, o Savoja ar toli nuo šių kalnų? — pagalvojusi paklausė Margarita.

— Netoli, visiškai netoli; va už šių... — ir Aldutė parodė ranką už kurių kalnų yra Savoja.

— O tu kelią žinai per kalnus?

— Žinau; reikia važiuoti traukiniu, daug kartų po žemėmis važiuoti, per tokį ilgą tiltą, o už to tilto tuoj ir Lietuva ir Vilnius...

— O Savoja kur?

— Savoja?! Savoja trupučiu-ką toliau, va už šių kalnų ir visai netoli nuo Vilniaus.

— O tu ar buvai Savojoj?

— Krikšto motina buvo; ji ir Savojoj buvo, ir Maskvoj buvo... Mano krikšto močia visur buvo.

— Ar tavo krikšto močia gera?

— Labai gera; mane labai myli.

— Aldona, o tavo krikšto močia ar surastų mano mamą ir mano tėtį

— Surastų, — ji Savojoj buvo.

— Aldona, o jei mes abi pabėgtume pas tavo krikšto motiną, ar ji mane priimtų, atgal į prieglaudą neišvartytų?

— Neišvartytų, — mano krikšto motina labai gera.

— O jei ji manęs nepriimtų?

— Priimtų, mano krikšto motina labai gera, — ir Aldutė pradėjo verkti.

— Ir į prieglaudą atgal neišvartytų, sakai?

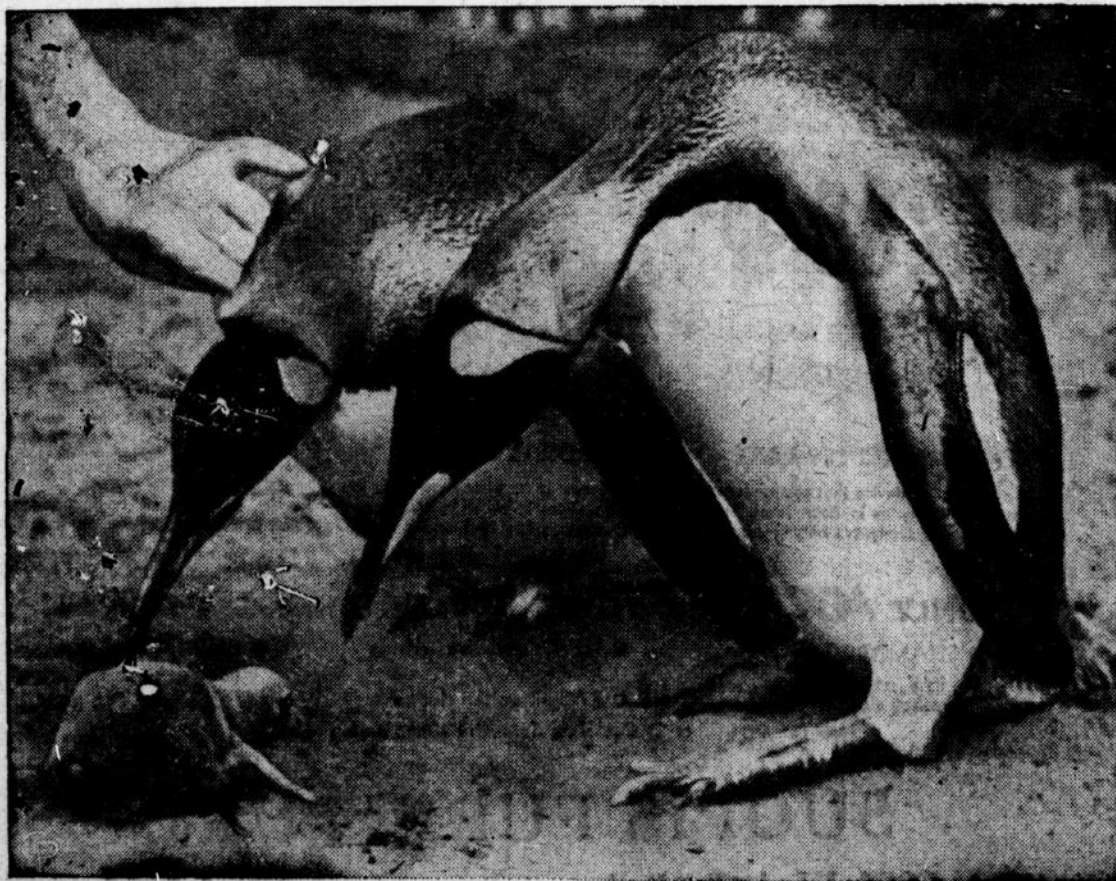
— Ne, — verkė Aldutė, tikrai nežinodama, kaip būtų.

rašymai nėra nei ištęsti nei nuobodūs. Jie — tik lyriškai romantiškas fonas, tam tikromis spalvomis ir nuotaikomis apspauskęs. Centrinė to romano figūra Constance Galt, kuri kaip Raudonojo Kryžiaus tarnautoja Pirmo Pasaulinio karo metu buvo pasiųsta į Prancūziją, ten ištekėjo už prancūzo ir liko Prancūzijoje gyventi. Šitame romane aprašomi 25 Constances Galt gyvenimo metai ir jos pergyvenimai Antrojo Pasaulinio karo okupacijos metu. Pats veiklas daugiausia psichologinio pobūdžio, nors taip pat yra įdomus istoriniu atžvilgiu.

Galima būtų dar daug rašyti apie tą temomis taip turtingą ir turiningą rašytoją. Tačiau mums, ateiviams, ypatingai tiems, kurie domisi šito mums dar taip svetimo krašto kultūrinio veido, Frances Parkison Keyes kūryba turėtų būti vienas iš tų šaltinių, kurie savo turtinga įvairiaspalve versme duotų mums progos pažinti amerikietį ne tokį, koki mes įsivaizduojame stovintį prie mašinos fabrike robotą ar bejausmį plokščią ir be tradicijų padarą. Į parodo amerikiečio tokią pat komplikotą sielą, kuri yra nuostabi panaši į mūsų pačių; ji parodo žmones su visomis ydomis, pavydu, gėdumu; ji parodo jo gerasias puses ir išbaigia jo asmenybę, kuri iš kiekvieno puslapio kalba į mus ir vesti veda už ranko per turtingas, mums dar nepažintas plotmes.

Be abejo, ji toli gražu nėra vertinama kaip Amerikos klasikė ir nėra pasiekusi tos augštosios, kuria pasiekė Josn Steinbeck ar Mitchell. Tačiau ji yra tipinga teigima ir augšto kultūrinio lygio rašytoja.

A. Balašaitienė

Tėvai nustebinti...

SLA PROBLEMOS SENIAU IR DABAR

KODĖL?

Prieš kiek laiko buvo pranešta, Philadelphiaje surinkęs būrys SLA veikėjų nutarė ateinančiuose SLA vadovybės rinkimuose remti tuos ir tuos asmenis. Sraše paminėti asmenys ne visi yra iš dabartinės vadovybės. Kodėl?

Man kaip tik teko dalyvauti tame pasikalbėjime ir manau, kad jau laikas pasakyti, kodėl tenai padaryta tokia išvada. Ji, toji išvada, nėra niekam primesta, bet tie, kurie taip nusistatė, mano, jog turi pamato taip galvoti. Jie nori paaiškinti susivienijimo narius, kodėl jie taip galvoja, o paaiškindami drauge nori ir kalbinti narius tam galvojimui pritarti. Nariai, išsklause tą nuomonę, galės apsisvarstyti, kaip jiems pasielgti.

APIE STOVINTI VANDENI

Jau trečias terminas, kaip susivienijimo vadovybė yra ta pati. Girdėti, kad ji ir vėl esanti nusistatę visiškai geras dalykas. Nes ir čia, kaip ir stovintame vandenyje, per ilgesnį laiką atsiranda visokių negėrovų, kurias būtų sveika pravėdinti...

O kiti mano, kad perilgas pastovumas organizacijos vadovybėje irgi nėra visiškai geras dalykas. Nes ir čia, kaip ir stovintame vandenyje, per ilgesnį laiką atsiranda visokių negėrovų, kurias būtų sveika pravėdinti...

Philadelphiajos pasitarime buvo nutarta iš esmės nepirkti sumanymui, kad vadovybė turėtų vėl likti visiškai ta pati. **Ne reikėtų**, sako, keisti visą, bet **nors dalį** keisti jau laikas. Kitaip, jeigu jau pastovumas yra taip labai naudingas, tai kuriems gi galams mes darome nepigiai kainuojančius rinkimus kas dveji metai? Kodėl iš karto nerinkame vadovybės 8-iams ar 10-čiai metų? Jeigu yra rinkimai, tai, sako, mes, susivienijimo nariai, ir nusprendim, ar visus tuos pačius palikti, ar išrinkti naujų: esamieji vadovybėje negali pasakyti, kad jie turi likti, ir šventa...

KAS RINKS IZDININKĄ?

Susivienijimo konstitucijos 5 straipsnio 10 punktas yra savotiškas. Jame pasakyta, kad susivienijimo vykdomoji taryba daugumą balsų gali pašalinti bet kurį savo narį iš savo tarpo, jei jis apsieidžia savo pareigose; ji gali paskelbti vietą neužimtą, ir išrinkti į ją kitą asmenį. Taryba nebūtinai turi rinkti atitinkamą kandidatą, kuris iš eilės yra gavęs daugiausia balsų: toks turi tik pirmenybę, tačiau taryba tos pirmenybės gali ir nežūrėti, o išrinkti ką nori...

Dabar turima štai kokių žinių. Dabartinio izdininko adv. K. Gugio sveikata esanti neperstipriausia ir jis, sako, jau būtų linkęs pastiraukti. Bet kai kurie kiti tarybos nariai, esą, ji būtinai verčia sutikti kandidatą, aiškindami, kad kai išrinkti ir seimas patvirtinti, tai galėsi po mėnesio kito atsakyti. Liks neužimta vieta ir mes tada išsirinkime kitą izdininką. Yra net gandų, kad, neva, esą numatyta tada vietą K. Gugio išrinkti N. Gugienę...

Ar tie gandai visą teisybę pasako, ar gal kai kas ir pridėta, negalima užtikrinti, bet, nėra dūmu be ugnies...

Dėl to minėtame pasitarime kalbėjusi dalyviai ir pareiškė: ne, taip neturi būti! Susivienijimo nariai izdininką patys išrink! O kadangi yra rimtas įtarimas, jog dabartinis izdininkas vistiek nemana pasielgti...

likti ilgiau, kaip iki ateinančio vidurvasario, tai dėl to, sako, reikia numatyti kitą kandidatą, kuris sutiks eiti tas pareigas visą terminą. Kodėl pasirinktas A. S. Trečiokas, atitinkamas komitetas, turbūt, kita proga pasisakys.

PIRMININKAS AR SEKRETORIUS?

Lygiai pirmininkas, lygiai sekretorius turi ir pritarimo ir priekaištų. Priekaištai dar nėra perdideli. Bet buvo iškeltas kitas dalykas: sako, tarp pirmininko ir sekretoriaus nėra skandaus bendradarbiavimo. Tie nesutarimai einą gana toli, tiek toli, kad tai jau nebeįsivaizduojama.

Ar tai tiesa? Jei taip, tai kaip gi gali būti, kad vis dėlto visa vykdomoji taryba nori vieningai kandidatuoti?

Tai paaiškinama labai paprastai: ir pirmininkas dar nusistatęs neatsisakyti, ir sekretorius. Čia jų nusistatymai tai sutampa, bet darbe — daug kur ne...

Prieita išvados, kad tokia padėtis yra negera: bent vieną iš jų pakeitus reikalui būtų geriau. Bet kurį?

Sekretoriaus darbas dabar taip yra išsiplėtęs, kad tuo tarpu niekas nenumato kito asmens, kuris galėtų dr. Viniką tinkamai pavaduoti. Dėl sekretoriaus

darbo sutvarkymo tame susirinkime buvo trumpai svarstytas irgi tam tikras planas, bet apie tai kitą kartą. Buvo nusistatyta, kad dabartinė aplinkybė reikalauja siūlyti kitą pirmininką.

Nusistatyta, kad šiose aplinkybėse Stasys Gegužis būtų tinkamiausias asmuo, atidaryti kelią tokiems patvarkymams, kurių dabartinės sąlygos išsivienijimo būtinai reikalauja.

S. Gegužis pareiškė, kad, jei pakankamas narių kiekis nominacijoje jo pageidauja, jis sutiks dar kartą paaimti tas pareigas. Taigi nuo narių priklauso, ar jie norės atidaryti kelią susivienijimo atšviežinimui. Pažymėtina, kad ta atšviežinimo mintis kyla iš eilės senų žinomų susivienijimo narių, kurių balsas dabartinė vadovybė kažkaip jau kiū būdu nesugeba išgirsti...

Ten pat buvo nutarta siūlyti pakeisti ir vieną iš izdo globėjų. Būtent, siūlomas Budvydis vietoj Mikuziūtės. Mintis tokia: V. Budvydis yra vienas iš čia gimusių jaunosios kartos lietuvių, susivienijimo reikaluose yra jau ne kartą parodęs didelį nusimanimą, be to, jis yra iš Naujosios Anglijos, arčiau prie New Yorko: susisiekimo išlaidų taupymui jo, kaip ir Trečioko, išrinkimas turėtų didelės reikšmės.

Tiek šį kartą, trumpai kalbant, tuo klausimu — kodėl siūlomi kai kurie ne tie patys.

V. Rastenis

K. S. KARPIUS

KOMUNISTAI HOLLYWOODE

Komunistai kino filmas laiko svarbiu propagandos šaltiniu, irgi tam tikras planas, bet apie tai kitą kartą. Buvo nusistatyta, kad dabartinė aplinkybė reikalauja siūlyti kitą pirmininką.

Nusistatyta, kad šiose aplinkybėse Stasys Gegužis būtų tinkamiausias asmuo, atidaryti kelią tokiems patvarkymams, kurių dabartinės sąlygos išsivienijimo būtinai reikalauja.

S. Gegužis pareiškė, kad, jei pakankamas narių kiekis nominacijoje jo pageidauja, jis sutiks dar kartą paaimti tas pareigas. Taigi nuo narių priklauso, ar jie norės atidaryti kelią susivienijimo atšviežinimui. Pažymėtina, kad ta atšviežinimo mintis kyla iš eilės senų žinomų susivienijimo narių, kurių balsas dabartinė vadovybė kažkaip jau kiū būdu nesugeba išgirsti...

Ten pat buvo nutarta siūlyti pakeisti ir vieną iš izdo globėjų. Būtent, siūlomas Budvydis vietoj Mikuziūtės. Mintis tokia: V. Budvydis yra vienas iš čia gimusių jaunosios kartos lietuvių, susivienijimo reikaluose yra jau ne kartą parodęs didelį nusimanimą, be to, jis yra iš Naujosios Anglijos, arčiau prie New Yorko: susisiekimo išlaidų taupymui jo, kaip ir Trečioko, išrinkimas turėtų didelės reikšmės.

Tiek šį kartą, trumpai kalbant, tuo klausimu — kodėl siūlomi kai kurie ne tie patys.

V. Rastenis

vui labai rūpėjo, kad tas vaju nepavyktų.

1920, spalio 8 — Veikėjų suvažiavime New Yorke įkurta Lietuvos Piliečių Sąjunga, registruoti Lietuvos piliečiai ir užsidėti po \$3 metinių duoklių Lietuvos reikalams. Brooklyne tą dieną susirinkę katalikų veikėjai nutarė — Valstybinį fondą boikotuoti, Liet. Pil. sąjungon nesidėti, ir pinigų į Lietuvą siuntimą per Lietuvos Misiją skaityti neteisėtu.

A. A. JONAS LIUTAS

Spalio 2 d. Chicagoje mirė kunigas Jonas Liutas, vienas iš žymių veikėjų I pasaulinio karo metais. Didelis, augstas, iškalbus vyras, tikras oratorius, Jonas Liutkauskas — Liutas buvo įtakingas lietuvių minios. Budamas Brooklyne laidotuvių direktoriaus biznyje, turėjo daug šytojų, technikų ir darbininkų, kurie buvo jau patekę griežton komunistų unijų vadų kontrole, buvo apdėti duoklėmis komunistinei akcijai Amerikoje vesti.

Kai prieš tris metus Kongreso komisija ėmėsi Hollywoodo komunistinės veiklos tyrinėjimą, vieni artistai, rašytojai ir direktoriai tuoj prisipažino ir pareiškė apgailejimo, kad jie buvo sumulkinę; kiti ėmėsi kovoti prieš tyrinėjimus, ir atsidūrė kalėjime. Tas palietė tik viršūlomis kai kurie ne tie patys.

Dabar, tyrinėjimus atnaujinus į komunistų visoje filmų industrijoje įtaką, pasijuto nesaugūs tikrieji Maskvos agentai, kurie iki šiol dar nepasidavė ir gindamiesi "konstitucinėmis teisėmis" laikėsi savo vietose. Šiomis dienomis, kai valdžios agentai nuėjo į tų komunistų namus juos areštuoti, keliolika jau "nerado namie": patirta, kad jie išsikubino į Meksiką...

PAZELGUS PRAEITIN

1889, spalio 9 — Į Plymouth, Pa., atvyko iš Lietuvos patriotas kun. Aleksandras Burba, kuris susidraugavęs su taip pat seniai atvykusiu Jonu Šliupu, pradėjo skirti lietuviams nuo lenkų.

Lietuvių įsteigtame lenkuojančiame susivienijime lietuviai pradėjo pasiepti savo lenkuojančius tautiečius.

Lietuvių įkurtoje Plymouth, Pa., parapijoje, spalio 16 d. klebonijon susikraustė lenkai, norėdami nuo lietuvių atimti kleboniją ir bažnyčią. Prasidėjo atkaklūs trynimais tarp tų tautų katalikų.

1913, spalio 7 — Shenandoah, Pa., įvyko lietuvių laikraštinių suvažiavimas, dalyvavo atstovai Lietuvos, Kataliko, Vienybės Lietuvninkų, Tėvynės, Darbininkų Vilties, Moksleivio, Laisvosios Minties ir Tarkos (katalikai ir tautininkai).

1915, spalio 6 — Komp. St. Šimkus, kuris atvyko Amerikon birž. 5, 1915, spalio 6 pasiuntė Lietuvos karo nukentėjusiems šelpiti savo surinktą auką \$2,161.

1917, spalio 10 — Amerikos laikraščiuose pasirodė žinia, kad Lietuvių Taryba nusistatė reikalauti Lietuvai visišką nepriklausomybę. Tada ir visi Amerikos lietuviai atvirai pradėjo agituoti už nepriklausomybę, tik socialistai ir komunistai priešinosi. Chicago Naujienos, spausdindamos (nr. 251) rusų darbininkų reikalavimus, apleidė iš to atsiskaukimo net pačių Rusijos darbininkų reikalavimą Lietuvai autonomijos.

1919, spalio 15 — Lietuvos Nepriklausomybės Fondas įvykdė "Lietuvos Laisvės Savaitės" vaju, surinktą apie \$100,000 Lietuvos reikalams. Rusų ambasadoriui Washingtone Bachmetje-

žmogus, susimanė tapti kunigu, — bet nepriklausomu Romai.

"FANIBUKAI" IR T.T.

Mūsų naujakurius daug kas Amerikoje stebina — ir stebina dėl to, kad, atvykę kiton šalin, rado daug ko kito, prie ko jie nebuvo pratę, ko neturėjo ir negalėjo matyti savo šalyje.

Mano manymu, įvairias naujenybes, net keistenybes, matant, reikia žiūrėti į jas ne savo lietuviškais akimis, seikėti ne savais saikais, bet to krašto saikais, kuriame gyvenimi ir kuriame tie dalykai, matyti yra reikalingi, iki vienokio ar kitokio laipsnio.

Nereikia sielotis nei laikraščiuose vietą aikvoti pamačius, kad ir, pav., tas spalvotas vaikams leidžiamas knygelės, "Fanibukas" (Funny books, arba Comics), kurias ir tremtinių vaikų garbo ir skaito.

Vaikai buvo ir bus. Ar tokį ar kitokį žaislą jie pirkė ir pirk. Ar geriau, kad vaikas nusipirktų lietuvišką žinomą, birbynę birbins namuose, gadindamas nervus suaugusiųjų, ar nusipirktų "fanibuką" sau ant grindų atsigulęs toje knygelėje esančius vaizdelius "studijuos", niekam į akis nelysdamas?

LAIKAS RENGTI ČIURLIONIEČIŲ JAUNIMO LAIDĄ

Kur pasisukti Clevelando lietuvių tarpe, vis matai naują reikšmingą vaizdą: daug gražaus jaunimo, berniukų ir mergaičių per 10 metų amžiaus, kurie dar perėjami dirbti ir kariuomenėn eiti. Tai jaunimas mūsų naujų clevelandiečių, su tėvais čia suvažiavusių.

Mano pasiūlymas — tuoj organizuoti jubs į Čiurlionies An-

sambly, jaunąją Čiurlioniečių laidą, jeigu taip galima pasakyti. Kad tai reikia daryti, neginčys nei vienas, o tuo ypatingai pasidžiaugs to jaunimo tėvai, kurie, jeigu darbas buo pradėtas, talkininkaus ir gelbės.

Energingi ir veiklūs Čiurlionio Ansamblio vadovai turės naujo labai vertingo darbo. Jaunimas gali būti mokomas lietuviškų šokių, galintieji dainuoti — dainavimo.

Jaunimas, kiti jau trečius metus gyvenę Amerikoje, paaugėjo nuo to laiko, kai čia atvažiavo. Be to, kiek jaunimas dalyvauja skautuose, jis lengvai gali būti pervesas į čiurlionies ansamblių ir paruošiamas dainavimui, kankliavimui ir šokiams. Galime tik pasidžiaugti, kad čiurlioniečių vadai Clevelande apsigyveno, ir jie gali toliau darbuotis jaunimo lavinime — to jaunimo, kuris dabar suauga. Lietuviški lavinamas, jaunimas turės kuo užsiimti, palaikys savo bendravimą ir dažnai praleis progas pasikair kur kitur išsidėinti, kas sulaikys juos nuo pergreito nutaistymo.

Mūsų gyvenime tai vėl būtų didelis įnašas, turėtume naujų progų girdėti jaunųjų čiurlioniečių ansamblio koncertus, ir būtų kam pasirodyti ir amerikiečių tarpe, nes mokyklinio amžiaus jaunimą galima bus lengviau panaudoti tam tikslui, kadangi lietuviai dažnai būna kviečiami.

Nuo ko priklauso šitoks mūsų naujakurių jaunimo organizavimas, patartina būtų jiems susieiti, susitarti, ir pradėti darbą dabar, anksti rudenį, kol dar orai nepablogėję, telkti tą jaunimą vienan Lietuviškos dainos ir tautiškų šokių vainikan.

Su naujakurių jaunimu gal panorės kartu dalyvauti ir seniau čia gyvenančių lietuvių vaikų. Reikia tikėtis, tokiu atsisiras, tai būtų mūsų laimėjimas.

YOU, TOO, WILL VOTE THE

A-B-C-O-Matic

COMPLETELY AUTOMATIC WASHER

"the WONDER-WASHER of them all!"

Yes, the "wonder-washer" because it does the most wonderful job of automatic washing — rinsing — damp-drying — ever known! No other automatic washer can match it. It's unique, patented, guaranteed. It has 42 years of leadership back of it. See ABC-O-MATIC today!

\$299.95

the Only Washer that SHAMPOOS the clothes

AUTOMATIC LEVELING

A self-leveling device that compensates for the difference in floor level, lets washer stand firmly. No bolting down.

SIGNAL LIGHT

Light indicator is on when machine is in operation. Goes off when cycle is completed. Saves steps to laundry room.

GEARLESS AUTOMATIC TRANSMISSION

Simple design and engineering for quiet, trouble-free operation, long life.

ONLY ABC GIVES YOU THESE MATCHLESS FEATURES!

- SHAMPOOS the clothes
- NEW, exclusive rinsing action
- QUIET, smoother performance
- NEW, softer action, washes cleaner
- EASIER on the clothes
- FEWER working parts
- EXCLUSIVE Spin-Aire damp-drying

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Didžiulis komiškų vaidinimų ir šokių

VAKARAS

įvyksta Sekmadienį

LAPKRIČIO - NOVEMBER 4 dieną

MALONIOJ IR JAUKIOJ

Lietuvių Šv. Jurgio Draugijos Salėje

180-182 New York Ave., Newark, N. J.

Programoje: KOMIŠKI VAIDINIMAI

kuriuos atliks LINKSMIEJI BROLIAI (pirmą kartą Newark) vadovaujami buvusio Vilniaus valstybinio teatro

artisto

VITALIO ŽUKAUSKO

Po vaidinimų bus ŠOKIAI
BUFETAS — gausus užkandžiais ir gėrimais
PRADŽIA 6 val. vak. (durys atdaros 5:30 val. vak.)

JEJIMAS \$1.00

Rengia Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga

NAUJAS NOTHINGHAMO FILTRAS
IR VANDENTIEKIS

19624 Cardon Road

Tarp St. Clair ir Euclid Ave.

VISI CLEVELANDO GYVENTOJAI

KVIEČIAM APLANKYTI

ŠEŠTADIENI IR SEKMADIENI

Spalio 20 ir 21, 1951

Lankymas su vadovu — 1:00 iki 6:00 val. p. p.
3,00 H. P. motorai — 25 mil. galionų pompos
24 smėlio filtrai — Filtruoto vandens rezervuaras

25,000,000 talpumo

Priima 200,000,000 galionų per dieną

Išfiltruoja 100,000,000 gal. per dieną.

PAMATYKITE GERIAUSI CLEVELANDO
VANDENTIEKĮ

Clevelande ir APYLINKĖSE

LIETUVIŲ TĖVŲ

susirinkimas šaukiamas penktadienį, spalio 19 d., 7:00 val. vak., lietuvių salėje. Numato rinkti naują tėvų komitetą ir apsvastyti lietuvių vaikų mokyklos klausimus.

TREMTINIŲ DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

šaukiamas sekmadienį, spalio 21 d. 11:30 val. lietuvių salėje.

TREMTINIŲ D-JOS NARIŲ MOKESČIAI

galima įmokėti DIRVOJE darbo metu ir Spaudos Kioske šventadieniais nuo 11 iki 12 val.

KULTūros FONDO KONCERTAI

kuris rengiamas spalio 28 d. Clevelando Publ. Adit. didžiojoje balių salėje, bilietai jau parduodami Dirvoj, P. Mulioho įstai-goje, Spaudos Kioske. Po koncerto numatyta bendra vakarienė su menininkais. Kas norėtų jį dalyvauti, prašomi kreiptis į Kult. Fondo sekr. J. Daugėlą, tel. AT 1-9871.

LATVIŲ TRIO KONCERTAS

nors ir darbo diena, sutraukė per 200 klausytojų (apie 10% lietuvių) ir kas apsilankė — nesigailėjo, nes tai buvo tikrai geras koncertas. Numatoma, kad šis trio dar aplankys Clevelandą ateinančių pavasarį — sekmadienį ir didesnėje salėje.

"BUHALTERIJOS KLAIDOS"

vaidinimas per sekmadienį Clevelando liet. salėje pavyko gerai ir meniniu požiūriu vertinamas žymiai geriau už pirmąją šios komedijos vaidinimą birželio m. pradžioje. Buvo matyti V. Brazilio dramos studijos padaryta pažanga. Kai kurie aktoriai, kaip I. Gatautis (visai vykęs tėvo vaidmenį), D. Andrašūnaitė ir V. Matulionis patenkino daugelį žiūrovų. Verta pabrėžti punktuolių vaidinimo pradžią — tai retas reiškinys mūsų parengimuose. Vaidinimui pasibaigus režisiorius ir dramos

63-čia metinė Clevelando MAISTO ir BUTO PARODA

★ Nuolatinė maisto ir butų įrengimų paroda
Geriausios pramoga

JOHNNY PECON ir jo TV
polkų apžvalga
Polkos šokimo konkursas
scenoje kasdien
3 v. p. p. ir 8 v. v.

Kasdien 1 P.M. iki 11 P.M. (išsk. sek.)
Spal. 25
PUBLIC HALL, Lapkr. 2

"Society Plan"

jums padeda taupyti!

Ateikit, susipažinkit su 3 laispenių planu, kaip sudaryti Jūsų taupymo sąskaitą, arba pareikalaukit raštu

Nemokamos Knygėles išaiškinančios apie šį asmeniška patarnavimą.

Nemokama vieta automobiliui pastatyti Jums esant banke, tuojuo už namų, 127 Public Square.
Federal Deposit Insurance Corp. narys.

NORWOOD BIBLIOTEKOJ

šį penktadienį, spalio 19 d., 8:00 val. nemokamas filmos seimoms: Muzika Amerikoje, Kolumbo gyvenimas, Didieji ežerai.

SPORTININKŲ VAKARAS

Lapkričio 11 d., sekmadienį, lietuvių salėje sporto klubas "Zaibas" rengia sportininkų vakarą. Programoje dalyvaus solistas Vytautas Bakūnas ir J. Kazėno vyrų oktetas.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, žemai 7 kamb., viršų 6. Parduodamas su apstatymu. Kreiptis pas
Mrs. Maraška
1396 East 53 St.

PARDUODAMAS NAMAS

2 šeimų, butai šalia viens kito. Kiekviename 7 kambariai, didelis kiemas, namas gerai išlaikytas. Netoli šv. Jurgio bažn. 6013 Dibble Ave. EX 1-6287

PARDUODAMI NAMAI

2 šeimų — E. 63 St., po 4 kamb. viršų ir apačioj, didelis rūsis. \$8.000. —

2 šeimų — E. 63 St. 4 kamb. su vonia apačioj, 3 kamb. su vonia viršų. Didelis rūsis.

Teirautis:

UT 1-1077 EN 1-8042

ŽENKITE PIRMYN

su taupomąja sąskaita!

"Pinigai Banke" yra moralės ir savim pasitikėjimo pamatas, kuris tikrai veikia. Nuolat auganti taupomąji sąskaita sudaro jums gerą finansinę padėtį... esat pasirėngę netikėtumams... pasirėngę realizuoti savo trokštamą svajones. Mes kviečiame jus taupyti... Kodėl to nepradėjus tuojau draugingame banke?

SANTAUPOS APDRAUSTOS IKI \$10,000
Federal Deposit Insurance Corp.

6 patogios įstaigės

— THE —

BANK OF OHIO

921 Huron Road ir Skyriai

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S BASEMENT

52-as metinis išpardavimas

BERNIUKAMS 2.69 RŪŠIES, 2 dal.
FLANELINĖS PIZAMOS

Dviejų dalių pizamos berniukams iš dryžos flanelės. Gero darbo, pilno dydžio, gerai nešiojamos. Dydžiai nuo 6 iki 16.

1.99

Bern. 1.95 "HOPALONG CASSIDY"

Polo marškiniai

1.69

Kiekvienas jaunuolis norės šių žakardinių polo marškinių su jautu "Hopalong" paveikslu priešakyje. Mėgiamy spalvų, maži, vidutiniai ir dideli. Paštu ir telefonu užsakoma. Šaukit Cherry 1-3000 Basement Boys' Furnishings Department

Moteriškos 59c. ir 69c.

Pirmos rūšies dirbt. šilko

Kelnaitės

39c

Dydžiai 5, 6, 7 Keletas

ekstra dydžio Geros rūšies dirbt. šilko moteriškos kelnaitės, rausvos ar kitokių spalvų. Atsiūlėtos lygiai arba su mezginiais.

Paštu ar telefonu užsakoma 3 ar daugiau. Šaukit Cherry 1-3000 Basement Knit Underwear Department

RKO Keith's 105th

Spalio 17-23 d. "People Will Talk" su Cary Grant ir Jeanne Crain.

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale Jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

Jūsų doleriai SIEKIA TOLIAU
SU MONCRIEF

SILDYMO IR ORO VESINIMO SISTEMA

THE HENRY FURNACE CO., Medina, Ohio

RUDENS LAIKAS

Tai yra laikas prisirengti žiemai. Laikas, kuris primena kiekvienam, jog reikia taupyti, kad kokiam reikalui ištikus nebūtų vargo ir rūpesčių.

Lietuvių Bankas yra pelninga ir saugi taupymo vieta, nes čia kiekviena santaupa sąskaita yra apdrausta iki \$10,000 Federal Insurance Corporation su Jungt. Amerikos Valst. valdžios garantija.

LIETUVIŲ BANKE taip pat galima atlikti ir daug kitokių reikalų: pirkti USA taupymo bonus, (paskola karo reikalams), užsimokėti sąskaitas ir atlikti kitokius bankinius reikalus, kuriems atlikti čia rasit gerą patarnavimą ir tinkamą patarimą.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498

Cleveland, Ohio

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgėjo. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTab 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

I J SAMAS JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Ziedų, Laikrodžių ir visokių graždaikčių, už nupigintą kainą.

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė
Aldona Wilkelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HiEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėšinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1763

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: ENdicott 1-4446.
Redaktorius Vincas RASTENIS (buto telefonas: UTah 1-6747) Redaktorius Balyš GAIDZIUNAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Ar verta klausytis ir ... mirti?

(Dėl Voice of America)

Nors vokiečiai draudė ir žiauriai baudė už klausymą radijo iš užsienio, bet vis tiek žmonės sėdėdavo prie radio aparatų ir gaudė trumpas bangas iš Londono, kur vokiečių ir kitomis kalbomis buvo duodama karo eigos ir politinė apžvalga.

Klausydamas jautei, kad nacizmas bus sumuštas, kad okupacijai ateis galas. Ir rizikuodavai, rizikuodavai viskuo. Juk per tą keletą baimės minučių pamatydavai pragiedrulį ir pajusdavai, kad po vergijos ateis laisvė dėl kurios kovojame mes ir visos kultūringasis pasaulis.

Nacizmas sunaikintas, tačiau Lietuvos vergija nepasibaigė. Ir ji yra dar didesnė ir dar žiauresnė. Lietuva aptverta tokia geležinė siena, pro kurią nepasiekiamas laisvasis pasaulis. Neturima žinių ką jis daro, kokie jo santykiai su žiauriu okupantu. Taip pat neturima žinių, kaip veikia ir daro Lietuvos vadavimui tūkstančiai pabėgusių lietuvių, ką daro mūsų valdžios reprezentantai — diplomatiniai atstovai, ką daro lietuviškos bendruomenės ir komitetai.

Tokio ilgų ir neapsakomai žiaurių okupacijų ir didžiųjų kovotojų ir pasiryžėlių, nematydami jokio pragiedrulio ir vilties, o matydami vien kančią ir persekiojimus, ašaras, kraują ir mirtį, gali netekti jėgų ir palūžti.

Mūsų visų pareiga padėti jiems, nurašyti juos ir parodyti, kad dedame visas pastangas Lietuvos vadavimui. Parodyti kad būvusieji sąjungininkai gerai pažino būvusį "draugą", kurio visas gyvenimas ir visi darbai yra vien vergija ir naikinimas žmogaus ir tautų.

Po didelių pastangų turime Voice of America lietuviškas valandėles. Iš čia žinios eterio bangomis prasižveržia pro geležinę sieną ir pasiekia mūsų brangiąją tėvynę. Niekas, tur būt, neabejoja kaip labai ten laukiama žinių iš laisvojo pasaulio. Kaip tos žinios ten gaudomos. O mes jų gerai žinome, kad klausytis radijo iš užsienio negalima, kad už tai gresia kankinimai, Sibiras ir gal net mirtis. Tačiau jeigu jau kentėti ir mirti, tai turi būti ir dėl ko.

Nevisada, pagaunu lietuvišką programą iš Voice of America. Tai vis techniškai kliūtys, nors kitomis kalbomis girdėti gerai. Bet ir pagaunamos žinios nevisada patenkinama mane. Pvz., girdimas vaidinimas. Nors vaidintojų atliekamas labai gerai, bet kiek vilčių, paguodos ir stiprybės iš jo gauna kenčiantys lietuviai? Ten komunizmas pažįstamas su visais jo baisiausiais žiaurumais taip gerai, kaip jokia, kad ir geriausio kriminalinio romano rašytojo vaizduotė negali pavaizduoti. Nagrinėjama Amerikos konstitucija. Dieve, juk dar prieš karą visi gerai žinojome apie Amerikos demokratiją, apie laisvę, kurias žmonės turi šioje šalyje. Šnekama apie Amerikos žemės reformą. Ir daug daug panašių ir net menkesnių dalykų duodama per tas brangias keliolika minučių. Ką tokios žinios duoda kenčiantiems broliui ir kovojančiam partizanui tėvynėje?

Lietuviškos valandėlės kadrų nemažas ir jie apmokami, manau, neblogai. Kad nebūtų apvilti mūsų broliai ir seserys tėvynėje ir kad Amerikos pinigais nebūtų išmėtomos veltui, reikia dirbti. Tas darbas: gerai paruošti transliacijų programą, kuri gaivintų, stiprintų ir duotų vilčių kovojančiai ir nešančiai vergiją tautai.

Reikia parodyti, kad išdavimas artėja, kad jų broliai treminiai dirba visomis išgalėmis vadavimo darbą ir kad visais laisvais pasaulis susijungė politškai ir kariškai prieš baisųjį pavergėją. O tokių žinių yra begalės: politikų suvažiavimai, konferencijos, karinių štabų pasitarimai, dalinių inspekcijos, Korėjos karas, išradimai, politinių tarptautinių sambūrių, savų organizacijų ir veiksmų suvažiavimai, rezoliucijos liečiančios

Lietuvą ir jos okupantą. Tokių žinių yra begalės, tik reikia noro ir pasišventimo dirbti kenčiančios tautos ir savo brolių labui.

Pov. Triakas

Red. pastaba: Voice of America programos turinys nėra priklauso nuo dirbančių lietuvių pareigūnų. Tai yra Amerikos valdinė įstaiga ir augštesni pareigūnai nustato programų turinį. Tačiau šiek tiek įtakos ir tiesioginiai kitakalbų programų pareigūnai turi. Jie jau yra patyrę panašius pastabus ir deda pastangas, kad į jas būtų atsižvelgiama. Tos pastangos, be galo, nėra visai tuščios. Kai pradės veikti Laisvosios Europos lietuviškoji radijo programa (galbūt, nuo lapk. pradžios), ten tikimasi, turėti daugiau informacijų, tvarkomų čia pateikiamą prasmę.

Blaivi nuomonė

J. Kardelis, kalbėdamas "Nepr. Lietuvos" redakcijos vardu, paskelbė nuomonę dėl mūsų politinių veiksmų santykių. Tas pareiškimas yra viena iš blaiviųjų prosvaitėlių paskutinių mūsų spaudos dalies sukeltoje audrėlėje.

Blaivesnis balsas tokiose aplinkybėse dažniausiai esti "užreikiamas". Viskam manome, kad su blaivia nuomone verta supažindinti ir Dirvos skaitytojus, tad perspausdiname čia J. Kardelio pareiškimo esminę dalį.

VLIK-as

Redakcija po dešimties metų kietos ir išbandytos patirties yra nuomonės, kad Vyriausiasis Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — VLIKas yra Centrinis Politinis Organas, turintis šaknis Tėvynėje, joje organizuotas demokratiniu — koaliciniu pagrindu, dešimt metų vadovaujantis Lietuvai ir lietuvių pasipriešinimui prieš okupaciją ir vedas kovą už jos išlaisvinimą — tai yra — Vyriausis Politinis Organas. Dėl to jo autoritetingumas yra labai svarbus. Jis turėtų būti visai be priekaištų, kurie kaip tikta jo autoritetą žemina, o kai kada tiesiog stumia net į problematišką padėtį.

VLIKo autoritetingumu tenka pakartotinai susirūpinti, — nes ne kas kitas, kaip jis pats nesugeba iškelti ir išlaikyti savo autoriteto reikalingoje aukštumoje.

Norėdami gilinti Vlikines žaizdas, šį kartą jo trūkumus iš šaukiančių priežasčių nenagrinėsime. Bet netenka abejoti, kad reikia įsikišti būdų pašalinti tas negeroves, kurios, beje, ne tikta kenkia didžiųjų tikslų siekiant, bet erzina tautiečius, kelia jų tarpe nesantaiką, bergždžius ginčus ir bendrai ardo būtiną vienybę ir galimą darną.

VLIKas turi gerai žinoti, kad nukreiptas prieš jį tiksliau — prieš bandančią dominuoti jo dabroliui ir kovojančiam partizanui tėvynėje?

kurios kelia juo nepasitenkinimą, dėl kurių permanentiškai kyla įvairaus pavidalo reakcijos, tai naujų organizacijų, tai pavienių asmenų pasipriešinimų. VLIKo besireiškiantis tūlas dalinis, bet per stiprus partiskumas, veda prie negerovių, skaldymosi ir reakcijos. VLIKas turėtų pagaliau suprasti, kad jame pačiame yra negalavimų priežastys ir pats gera valia turėtų pasiduoti tobulinamas. Tikrai to norint, galima rasti ne vienas būdas bei priemonės.

Plačiai yra manoma, kad šioje negerovėje VLIKui galima padėti. Būtent: sudaryti sąlygas, kad VLIKas bent dalim atsakomybės pasidalintų su plačiąja lietuviškąja visuomene, radęs demokratinių jos nuomonių atskleidimo būdą. Ar tam reikalingi šaukti permanentines periodines dažnesnes, konferencijas, ar prie VLIKo sudaryti kokį organą, gal, VLIKo ar Laisvės Tarybą, kuri, kaip "vox populi" būtų realus demokratiškas organas, kuriam VLIKas galėtų duoti savo veiklos ataskaitą ir kurio nutarimų turėtų įsiklausyti vykdyti, ar dar ką nors panašaus padaryti. Tokiu atveju VLIKas lyg ir vykdytų daugumą valią ir tuo pačiu būtų laisvesnis nuo dalies atsakomybės. Tuo būdu praplėsta visuomeninė VLIKo bazė pakeltų jo autoritetą ligi nenuginčijamų aukštumų. Tas lietuviškiems reikalams be abejo išėitų į naudą.

Atrodo, kad istoriniai pavyzdžiai jau pakankamai įrodė, jog apie kokias ten egzistines vyriausybės reikėtų jau nustoti kalbėti. Gal ryškiausiai Čekoslovakų Pirmame ir Prancūzų Antrame kare pavyzdžiai. Jie neturėjo jokio egzistuojančios vyriausybės, jų politinius reikalus vedė komitetai ir visais visais žinomi. Ir mes autoritetingesnio organo kaip VLIKas, ypač jeigu jis rimčiau jį sustiprintų, neturime ir neturėsime. Todėl be reikalo nereikėtų nei laiko, nei energijos eikvoti, nei, pagaliau, ir "burnos ausinti". Nei vyriausybės, nei ministerių titulai VLIKo autori-

DIRVA

Rūpestis Vakarams dėl Artimųjų Rytų įvykių

Pavojus Britų imperijai didėja. Vakarių gynybos sistema krūpčioja dėl krizės Art. Rytuose. Saugumo Taryba bando spręsti ar bent išaiškinti persų — britų žibalinį ginčą. Štai paskutinės savaitės pasauliniai rūpesčiai.

Neseniai paskutiniai britai buvo priversti apliešti Abadano žibalo valyklas Irane. Pereitą pirmadienį Egiptas nutarė pašalinti britus iš Sueso kanalo srities. Pagaliau ir Irakas jau pagėdauja persvarstyti savo sutartį su britais.

Žibalas ir strategija

Art. Rytai vakarams svarbūs savo žibalo ištekliais. Labai reikšminga ir strateginė tu sričių padėtis: uostai, oro bazės, tinkle, Sueso kanalas... Atimk nuo vakarų tuos patogumus ir bent jau sovietai turėtų kuo pasidžiaugti.

Arabų nacionalizmas

Britų imperija jau nebeteko savo senojo patrauklumo. Pastarieji du karai ir ekonominės krizės krašte žymiai nusilpnino D. Britaniją ir štai ji pastaruoju metu, vis atstūmiant rinkimines kovas, pastatoma prieš naujus ir lemtingus pavojus. Kaip nurodo "N. Y. Times" prie šios krizės daug prisidėjo ir vis labiau ryškūs arabų nacionalizmas. Art. Rytų kai kurie įtakingi, ypač apšvięti sluoksniai, kelia vis palankiau sutinkamą mintį — atsikratyti "kolonijinės būklės". Tuose kraštuose neteikiama daug reikšmės rytų ir vakarų konfliktui ir net pabrėžiama, kad sovietai esą tik... arklukas vakarų pastangoms įsigalėti arabų srityse. Mahometonų pasaulis turis tapti neutralus — štai naujas rytų šūkis.

Egiptas šiauriasi prieš britų lūžį

Pagal 1936 m. sutartį, pasirašytą Mussoliniui okupavus Eti-

teto nesustiprins, jeigu jis jo neturės pats, jeigu neišplės visuomeninio pagrindo, kurį remty absoliuti lietuvių dauguma ir dėl ko juo pasitikėtų ir lemiančios demokratinės valstybės.

Diplomatijos šefas

Dalines audras sukelusieji jo pasisakymai ne visiems visi priimtini ir kai kurios jo tendencijos nepatinka. Bet VLIKo komisija, kuri vedė su juo pasitarimus, rado tikrai protingą išieitį: ji sutarė taisyti punktus, kurie neklika jokių nuomonių skirtumų, o tie sutartieji punktai kaip tikta ir yra esminės reikšmės mūsų kovoje už Lietuvos laisvę. Ir tai yra svarbiausia. Todėl susitarimas, kurio apimtyje galima derinti VLIKo ir Diplomatinijos vieningą akciją siekiant didžiųjų tikslų, reikia priimti kaip pozityvų ir nuosirdžiai vykdytiną.

Reikia čia aptarti, kad Diplomatinijos šefas Lietuvos reikalui svarbus ne vien kaip toksai, bet kaip visos Lietuvos diplomatų nuomonės ir valios reiškęjas. Žinoma, jeigu taip yra, dėl ko tačiau nėra duomenų abejoti.

Titulas, sudarytas bėdos atveju, tegul jis ir nekonstitucinis, tegul net ir ne įstatyminis, bet jeigu jis yra pripažįstamas, — o tam duomenų yra, — tai jis tegali būti tikta naudingas. Todėl ir nėra reikalo dėl jo kelti ginčų.

Vadinamasis subordnacija s klausimas yra kilęs greičiausia dėl nesupratimo. Nėra subordnacijos klausimo, bet yra gero bendradarbiavimo klausimas. Taip jis ir sprendžiamas. (Bus daugiau)

opiją, britai Sueso kanalo srityje gali laikyti 10,000 karių ir 400 lakūnų. Taip pat buvo numatyta, kad karo atveju britai galės naudotis Egipto uostais, aerodromais ir susisiekimo priemonėmis. Ta pačia sutartimi patvirtintos ir britų teisės britų — egiptiečių Sudane.

Po nesėkmingų pastangų atsikratyti britų dominavimo Saugumo Taryboje, egiptiečiai spalio 8 d. savo parlamente min. pirmininko lūpomis galutinai nutarė parodyti duris britams. Netenka abejoti, kad šiame žygyje egiptiečius aiškiai padrąsino persų elgesys. Egipto užsienio reikalų ministeris Salah el-Din amerikiečių spaudai pabrėžė, kad Egipto žygis visai atitinkas jo teises. Esą, jei sutartis pasirašoma okupacijos aplinkybėse, tai JT nuomone, tokia sutartis laikoma "bėdos" priemone. Patys britai ją sulaužė, nes jų kariniai daliniai žymiai prašoka numatytus kontingentus. Egiptiečiai nenorį daugiau derėtis su britais ir dėsi visas pastangas padaryti galą "nelegaliai jų krašto okupacijai".

Egipto valdžios atstovas paklaustas apie amerikiečių galimą pagalbą nebelaiko ir Amerikos demokratinių teisių gynėja, nes, esą, ji palaikysit Izraelį ir britų okupaciją Egipte. Ministerio žodžiais, sovietai, būdami toli, nesudary Egiptui tiek pavojų kiek britų okupacija ir Izraelis, kalbas apie savo imperijos išplėtimą nuo Eufrato ligi Nilo. Egiptas, nesutiksias dalyvauti ir Vid. Rytų Organizacijoje, panašioje į Atlanto Pakto sąjungą, tol, kol britai neapleis Egipto ir Sudano ir kol vakarai nelaikysit Egipto suverene valstybe.

Ar vakarai pritrauks Egiptą?

Nahas Pashai, Egipto min. pirmininkui, paskelbiant egiptiečių norą nusikratyti 1936 m. sutartimi, vakarai — JAV, Anglija, Prancūzija ir Art. Rytų atstovė — Turkija ilgai nelaukdamasi pasiūlė Egiptui sudaryti organizaciją Art. Rytų gynybos reikalams. Egiptui būtų suteiktos lygios teisės ir ties Suesu būtų tarptautiniai kariniai daliniai, įskaitant ir britų karus.

Iš pirmo minėto "pareiškimo galima spėti, kad Egiptas bent šio metu atsako neigiamai ir vakarų pastangas gelbėti Sueso kanalą. Paskutinės žinios tai patvirtina.

Kaip gi įvykiai plėsis toliau? Sunku šiuo metu tai numatyti. Britai nenori nusileisti ir grąsina karinės jėgos panaudojimu. Karinių ir teisiniu požiūriu jų padėtis čia yra tvirtesnė kaip Irano ginčai. Amerikiečiai Egipte rems britus labiau kaip Irane. Tai patvirtina ir Valst. Departamento pareigūno pareiškimas, kad "mes nesutinkame su tokios padėties atsiradimu, kuri išskyrus sovietus, niekam neatneštų naudos". Dabar statomas tik klausimas, kokios kainos pareikalautų Kairas už visus pasiūlymus bendradarbiauti su vakarais.

Art. Rytai New Yorko dangorėžių šešėly

Vakarams besvarstant kaip susitvarkyti su Egiptu, ir tam

V. Beliajaus THE DANCE OF LIETUVA

54 lietuvių tautiniai šokiai bei žaidimai Užsakymus ir pinigus siųsti DIRVOS redakcijai Kaina — \$5.

belaužant galvą kaip nenutraukti ryšių su vakarų pasauliu, New Yorke šį pirmadienį prasidėjo atidėtas Saugumo Tarybos posėdis Irano ginčo reikalu. Kaip ir buvo galima tikėtis, persai šį ginčą laiko grynai Irano vidaus reikalu ir nesutinka su galimais Tarybos sprendimais. Viskam persai dar sutinka kalbėtis ir atrodo galės priimti amerikiečių pasiūlymus. Vienas jų sprendimas esą — leisti britų specialistams grįžti į Iraną dirbti Irano b-vei vadovaujant, kitas — žibalo reikalai atsidurtų JT ir Tarptautinio Banko žinioje.

Rūpesiams nesimato galo

Irako, krašto, kur trys britų, olandų, prancūzų ir amerikiečių bendrovės kasmet gauna beveik 5 mil. metrinių tonų žibalo, min. pirmininkas prieš savaitę papra-

šė Londono peržiūrėti 1930 m. sutartį. Tai tik pasiūlymas ir Londonas nėra pagautas nerimo. Tačiau yra tikra, kad ir Irakas seka Irano ir Egipto įvykius. Marokas ir Tunisas, prancūzų protektoratai, vis labiau spaudžia Paryžių nepriklausomybės reikalu. Šalia to pastebėtina, britai ir prancūzai konkuruoja rytuose. Prancūzai kaltina britus skatinant arabų nacionalizmą prancūzų kolonijose Afrikoje. Arabų valstybės vis daugiau nepasitiki jimo reiškia Turkijai, politškai susiriusiai su vakarais ir turinčiai raktinę padėtį. Pagaliau ir Izraelis su savo modernia kariuomene suvaidins vaidmenį vakarų gynybos sistemoje. Visa rodo, kad šiuo metu dėmesys kreipiamas į Art. Rytų problemas — gyvybiškai svarbias vakarų strategijai.

V. Rimvydas

NUOMONĖS

PO ŠIMTS PYPKIŲ!

Mūsų lietuviški laikraščiai vis verkia, kad jiems labai sunku. Tikiu, kad nelengva. Bet, pasirodo, ne visiems. Bent jau du mūsų dienraščiai, pasirodo, puikiai laikosi. Priešai patvirtintuose pareiškimuose Naujienos pareiškia, kad jų vidutinis apmokamas tiražas yra per 48 tūkstančius, o Draugas — net 61,000! Lig šiol tikrai nežinojau, kad mes čia, Amerikoje, turime tokią stiprią spaudą! Juk, jeigu taip, tai jų dienraščių vien prenumeratos pajamos sukasi apie pusę milijono dolerių! O kur skelbimai?

Jeigu šitaip, tai jau ir bendradarbiams tie laikraščiai galėtų atsilyginti. Bet... Kai šitas klausimas keliamas, tai pasipila gaudžios ašaros. Keista. Jeigu tokia Dirva su savo priešais trimis tūkstantėliais išsigali kartais bendradarbiui šį tą primesti, tai kaipgi tie "pusmilijonieriai" negali? Čia jau kažkas netvarko. Ar leidėjai perdaug jau liūtišką dalį sau pasigriebia, ar jų priešai šluobuoja?

J. D., Chicago, Ill.

BRAVO DR. J. PAPLENI!

Dr. J. Paplėno straipsnyje Dirvos 39 ir 40 numeruose yra nurodyta daug labai svarbių ir patikrintų faktų, kurie atitaiso daugelį klaidų, paskelbtų J. Kedainio atpasakatuose neva prez. Dr. K. Grinius atsiminimuose. Nebėra jokios abejonės, kad Dr. K. Grinius daugelį dalykų jau klaidingai beatsiminė ir visai nebeatsiminė, o J. Kedainiui, tik vėlesniais laikais Lietuvos gyvenimą stebėjusiam Lietuvos žinių reporterio akimis, sunku buvo atspėti, kas kada kaip buvo... Labiausiai sakau bravo dr. J. Paplėni už nurodymą, kaip "tautininkų vyriausybė" išleido ir susiaurino Ligonų Kasų įstatymą, iš kur paaiškėjo, kad tą įstatymą paskelbė toki tautininkai, kaip A. Stulginskis su L. Bistru, o pakeitė ir susiaurino kiti tokie tautininkai, kaip pats dr. K. Grinius su M. Sleževičium! Dabar paaiškėjo, kokius "patikrintus faktus" J. Kedainis paskelbė...

K. G., Rochester, Ill.

KAM TARNAUJA ŠIMUTIS?

Mums treminiams tiesiog netikėtina naujiena, kurią skaitėme paskutiniame Dirvos numeryje, kad L. Šimutis 1940 metais varė propagandą prieš pirmąjį tremtinį A. Smetoną.

Lietuvos prezidentą. Tremtiniai turi tai aiškiau žinoti. Kad P. Grigaitis padeda Lietuvos smaugėjams, tai nenuostabu, nes jo idėja toji pati, tik metodų skirtumas. Bet kam tarnauja Šimutis? Jo (Šimučio) propaganda prieš lietuvių ir yra toji priežastis, kad vietiniai lietuviai nepakenčia tremtinių. Iš čia kyla vienu ir antrą nesutarimas. Pagaliau kokią teisę turi juodu grasinti Vlikui?

Vienas iš Dirvos skaitytojų kunigų, kurio parašas dėl suprantamų priežasčių nedėdamas.

TELEVIZIJA

Be reikalo P. Grigaitis jaudinasi, kam, girdi, Clevelando laikraštis paskelbė jų konfederalią telegramą Vlikui. Yra neskelbtinų dalykų, bet ne toki. Manoma, jeigu Vliko posėdžiai būtų parodomai per televiziją, tai Vliko atstovai pasidarytų sukalbesni. Dirva čia bent iš dalies pavadavo televiziją. Gaila, per mažai.

Jonas Rimas, Chicago

JUOKINGOS ISVADOS

Teisingai Jūs paskutiniame "Dirvos" numeryje parašėte, jog "Draugo" išvedžiojimus apie Vliką galima prilyginti priežodžiui: "Girdėjo skambinant, bet nežino kurioje bažnyčioje..." Dėl Baden-Baden'o susitarimo aiškiai matyti, kad "Draugo" vedamųjų rašytojai niekad nėra matę nei skaitę to susitarimo, nei žino, dėl ko ten susitarta. Tarp kitko, galima pranešti ju "diskrečiai žiniai", kad tas susitarimas jau paties Vliko yra pamirštas.

Jei "Draugas" nepripažįsta jokių susitarimų ir nenori jokio bendradarbiavimo — tegu taip ir rašo, o ne juokina žmones savo išvadomis apie jam nežinomus dalykus.

Vyt. G., Rochester, N. Y.

Papildoma

Pereito Dirvos nr. Nuomonių skyriuje, nuomonėje ir Springfield, Ill., pavadintoje "Nedovartinas asmeniškas", buvo pakeista pora eilučių. Atitinkamas sakiny turėjo atrodyti:

"Nežiūrint, kad mes naujieji ateiviai pirmieji turim prisidėti prie BALFo paramos, ponai Paulioniai ir Sidlauskai atsisakė leisti vaikus vaidinti dėl to, kad šį vakarą ruošia BALFas. Kodėl? Ar todėl, kad jiems nepatinka vienas BALFo skyriaus valdybos narys?"